lo PAS NOU

Publicació del municipi de Vilanova de Meià

Número 14 • Primer trimestre 2019 • Preu 1,20€

arquitectura bioconstrucció eficiència energètica sostenibilitat participació ciutadana certificats tècnics

Santa Maria de Meià
Sant Cugat del Vallès
info@arqbag.coop | 93 405 42 80

cooperativa d'arquitectura
www.arqbag.coop

arqbag
coop

25730 Artesa de Segre - Lleida
C. Verge del Pla, 48
T. 973 400 354 | F. 973 400 782
info@gardela.net

www.gardela.net

sabem com fer-te sentir...

ASSESSORIA
CORREDORIA
GARDELA

LABORAL
GESTORIA
ASSEGURANCES

FISCAL
COMPTABLE
FINANCER

JURÍDIC
IMMOBILIARI
MEDIACIÓ

Editorial

Estimats amics i lectors. Us presentem el número 14 de la nostra revista LO PAS NOU i és una alegria i també un privilegi poder estar de nou en contacte amb tots vosaltres. En aquest exemplar volem destacar, entre moltes altres coses, la visita que vam realitzar el Consell de Redacció i altres col·lectius vinculats amb el nostre municipi a l'exposició que es va realitzar a l'IEI sobre els fòssils a les terres de Lleida, amb un relleu especial sobre els de la Pedrera de Meià, guiats pel nostre amic, col·laborador i expert paleontòleg Antoni Lacasa. Confiem que ben aviat puguem gaudir entre nosaltres d'aquesta mostra de fòssils que tant ens enorgulleix a la gent de la Coma de Meià. El nou equipament a la Sala de Lectura Municipal apropa els llibres i, en general, la cultura als ciutadans del nostre municipi. Amb el programa d'enguany de l'Associació Cultural de les Terres del Marquesat us convidem a conèixer de més a prop el nostre país. Els articles dels redactors i col·laboradors ens ajuden a conèixer una mica més els pobles del municipi com Lluçars i Boada, però també els d'una mica més lluny com els d'Isona i la Conca Dellà. Entre les activitats destaquem el sopar de la Marató de TV3, organitzat per l'Associació de dones de la Coma de Meià, la festa de l'arribada dels Reis d'Orient i especialment el Carnaval infantil organitzat per l'AMPA de l'escola pública. Tres articles ens apropen, un a la festa de Santes Creus, l'altre als antics forns de pa de Vilanova i un tercer a la Sra. Anna Mª Amat, una parvulista que va exercir al nostre poble el curs 1963-1964. No hi podien faltar l'espai de cuina del Sergi de Meià ni el de les noves tecnologies de l'Alfons March. Aquesta vegada l'entrevista la dediquem a Miquel Rocaspana de Gàrzola.

Però encara en volem més, així que feu-nos arribar articles i altres col·laboracions, proses i poesies per la nostra secció literària... Confiem que us agradi aquest número i que gaudiu amb la lectura.

El Consell de Redacció

Sumari

NOTÍCIES DEL MUNICIPI 5
Reis d'Orient 2019 5
Paleontologia de les terres de Lleida. La Pedrera de Meià i l'inici d'un món modern 6
Nou equipament a la Sala de Lectura Municipal 8
El telèfon públic a Lluçars (1a part) 10
Records de Boada (I) 11
ASSOCIACIONS 17
Associació de dones La Coma de Meià 12
Ampa Mare de Déu del Puig de Meià 13
Associació Parc Recreatiu 16
TALLER D'ESCRIPTURA 17
REPORTATGE 18
SANTES CREUS. Una festa d'origen pagà 18
FEM RUTA. Els Gegants de Meià 21
ESPAI GASTROCULTURAL 24
CUINA I REMEIS DE LA PADRINA 28
PASSEJANT PER CATALUNYA 29
EL PASSAT I EL PRESENT 31
Els antics i desapareguts forns de pa de Vilanova de Meià 31
L'AJUNTAMENT INFORMA 34
ELS LECTORS ESCRIUEN 35
El meu dia a dia a Osnabrück (Alemanya) 35
Anna Mª Amat Barbarroja 36
Soldats que varen perdre la vida lluitant per la llibertat 38
LA NOSTRA GENT 39
Entrevistem Miquel Rocaspana 39
NOVES TECNOLOGIES 44
TERRES DEL MARQUESAT 42
ENTRETENIMENTS 46
L'ALMANAC DEL MONTSEC DE MEIÀ 48
Climatologia i Demografia 49
IMATGES PER RECORDAR 50

Crèdits

Alcalde: Xavier Terré. **Redactors:** Ramon Bernaus, Teresa Bonillo, Francesc Cardona Fonoll, Eloi Gabaldón, Alfons March, Iolanda Masanés, Rosa Roca. **Col·laboradors:** Itziar Arqués, Ivan Balagueró, Nina Balagueró, Joana Bernaus, Alba Bertran, Jordi Bertran, Arcadi Bornau, Maria Brescó, Gaspar Burón, Mar Eroles, Escola Mare de Déu del Puig de Meià, Pere Farràs, David Galceran, Francesc Gessé, Carmina Giménez, Núria Jaime, Sergi de Meià, Fina Monguet, Amor Montané, Josep Anton Novau, Elena Puigpinós, Lourdes Pujol, Miquel Rocaspana, Iolanda Sarri, Pilar Serra i Manel Torres.

Edita: Ajuntament de Vilanova de Meià. **D L** L 1564-2015.

Imprimeix: Impremta Barnola - Guissona. **Capçalera:** Cisco García Sánchez

Col·labora:

AJUNTAMENT DE VILANOVA DE MEIÀ

Diputació de Lleida
municipis, territori i tu

INSTITUT D'ESTUDIS ILERDENCS
Fundació Pública de la Diputació de Lleida

QUEVIURES SALA

- Queviures
- Formatge del país
- Embotits i carn del Pallars
- Pa i coques cuits amb forn de llenya
- Vins de la terra...
- Servei de Taxi

C/ Catalunya, 15 - Vilanova de Meià
Tel. 973 41 50 29 i 629 76 95 84
gemmasala@gmail.com

TELÈFONS D'INTERÈS

URGÈNCIES 112

Protecció Civil	
Ambulàncies	
Bombers	
Mossos d'Esquadra	

Vilanova de Meià:

Ajuntament	973 415 005
Consultori municipal	973 415 008
Escola municipal	973 415 084
Farmaciola	973 415 227
Jutjat de Pau i Registre Civil	973 415 005
Piscines Municipals	973 415 199

Horaris Farmaciola:
Dilluns, dimarts i dijous: de 12h a 14h
Dimecres i divendres: de 9,30h a 11,30h

Artesa de Segre:

Ajuntament	973 400 013
Alsina Graells (parada bus)	973 400 255
Biblioteca municipal	973 400 754
Bombers	973 400 536
CAP – metge de guàrdia	061
CAP – concertació visites	973 400 011
CAP – concertació visites	973 402 196
Correus	973 400 226
Escola de Música	973 400 013
Escola Els Planells	973 400 196
Institut Els Planells	973 402 224
I.T.V.	973 402 223
Jutjat de Pau i Registre Civil	973 400 890
Llar de Jubilats	973 400 702
Llar Municipal d'Infants	973 402 332
Parròquia	973 400 142
Protecció Civil	670 511 097

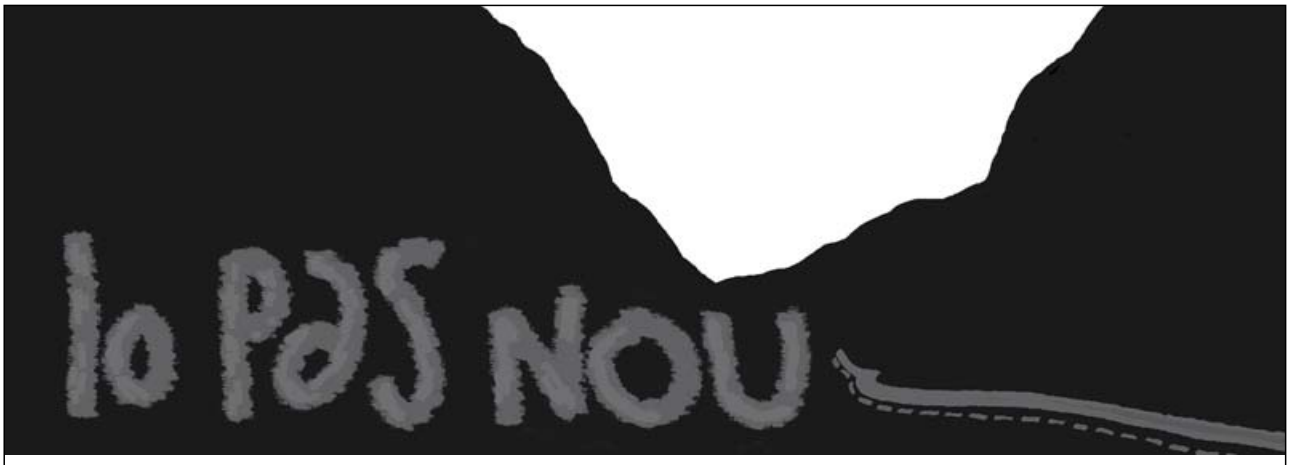

Anuncieu-vos-hi!

Interessats envieu les vostres dades a lopasnou@gmail.com
i contactarem el més aviat possible amb vosaltres

REIS D'ORIENT 2019

PALEONTOLOGIA DE LES TERRES DE LLEIDA. LA PEDRERA DE MEIÀ I L'INICI D'UN MÓN MODERN

El dia 24 de gener a la tarda, un grup d'una vintena de persones vam visitar a la sala d'exposicions de l'Institut d'Estudis Ilerdencs la mostra: ***"Paleontologia de les terres de Lleida. La Pedrera de Meià i l'inici d'un món modern"***, guiats de forma magistral pel senyor Antoni Lacasa i Ruiz, Conseller i Cap de la Secció de Geo-Paleontologia de l'IEI de la Diputació de Lleida i gran expert del jaciment de la Pedrera de Meià. Formaven part del grup membres de l'associació cultural Terres del Marquesat, el consell de redacció de LO PAS NOU, l'alcalde de Vilanova de Meià i també membres de la junta directiva de l'Aula d'Extensió Universitària d'Agramunt.

El grup amb l'Antoni Lacasa.

El senyor Lacasa ens va proposar fer un llarg recorregut en el temps des de la formació de la Terra (fa uns 4.000 milions d'anys) fins a l'actualitat, posant molt d'èmfasi en els diversos períodes geològics que es van formar els fòssils presents a l'exposició. Va donar molta importància als jaciments de "La Pedrera de Calcàries Litogràfiques de Meià" i "La Cabroa", indrets que han enregistrat l'aparició d'elements tan quotidians com ara les primeres plantes amb flors, els insectes o els ocells.

D'aquests jaciments, amb una edat d'uns 130 milions d'anys, han aparegut fòssils de crancs, aranyes, insectes, peixos, amfibis, rèptils i aus de les més antigues conegudes al nostre planeta. Aquest jaciment situat al sud de la serra del Montsec de Meià ha proporcionat més de 7000 fòssils que ens apropen i donen a conèixer aquest moment tan important de la història de la vida al nostre planeta.

Molts dels millors fòssils en aquest jaciment van trobar-ser ara fa un segle quan funcionava com a pedrera on s'extreien les calcàries litogràfiques que s'utilitzaven per a la impressió, i en mig de les finíssimes fulles de calcària es conservaven intactes els fòssils que ara coneixem. Va ser Lluís Marià Vidal, geòleg i pioner de la paleontologia al nostre país qui descobreix aquest jaciment el 1876. L'explotació de la Pedrera de Meià es va iniciar a mitjans de 1898 i segurament es va deixar d'explotar cap a l'any 1915, per motius econòmics. Entre les restes més destacades

Moments de les explicacions.

Llosa litogràfica amb gravats preparats per a la impressió.

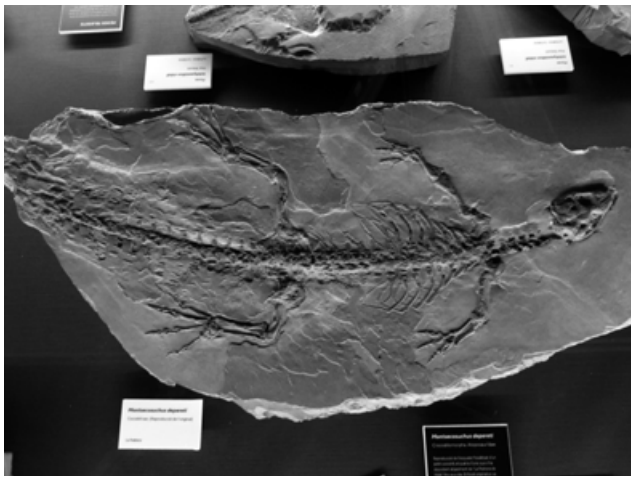

Montsecosuchus depereti. El cocodril del morro curt del Montsec.

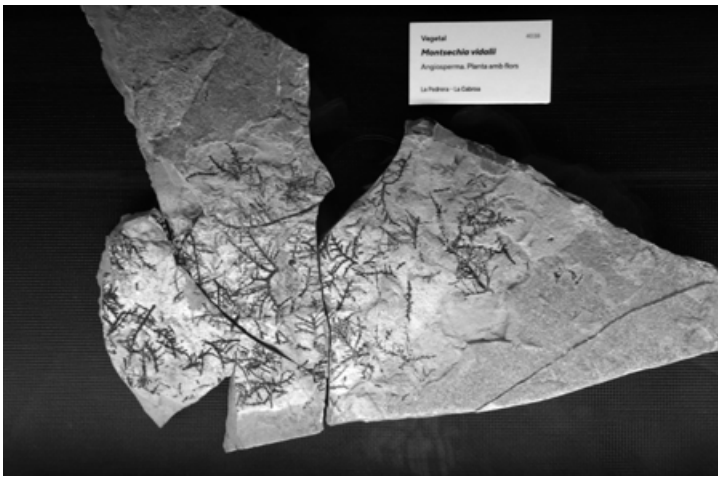

Montsechia vidalii.

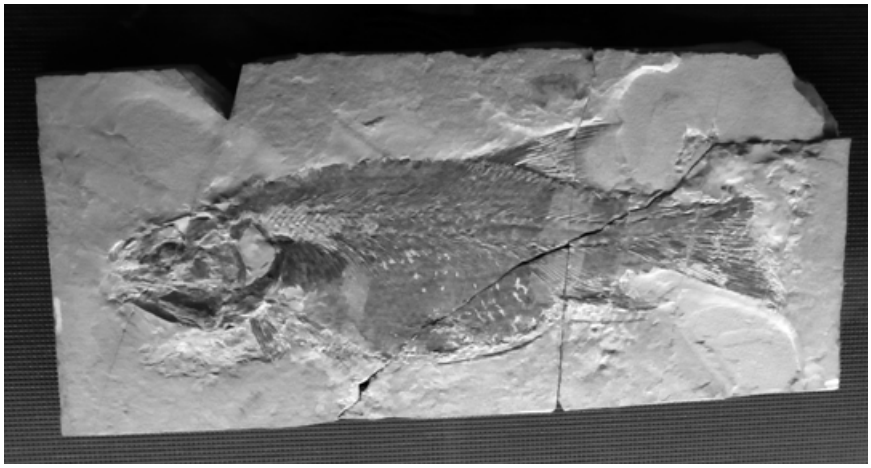

Peix fossilitzat.

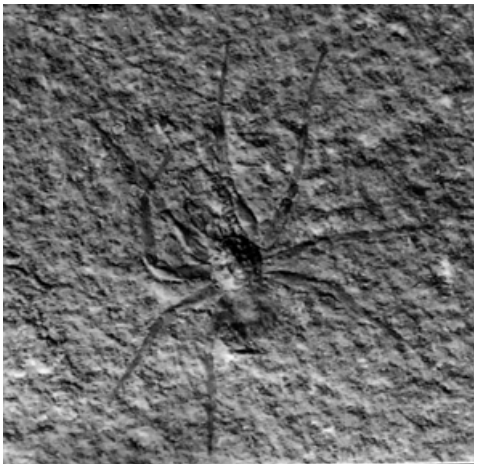

Fòssil d'una aranya.

trobades a la Pedrera i que podem veure a l'exposició, hi ha la *Montsechia vidalii*, considerada una de les primeres plantes amb flor del món; el *Nogueronis gonzalezi*, un dels ocells més antics del planeta, o el *Montsecosuchus depereti*, el cocodril del morro curt del Montsec. Després l'Antoni ens va apropar a les vitrines i plafons on es mostren diverses espècies de dinosaures localitzats en indrets del Prepirineu de les terres de Lleida més enllà de la Pedrera de Meià, com són Fontllonga, Isona i Conca Dellà, Coll de Nargó... on es troben restes fòssils des de fa 71 milions d'anys fins al moment de l'extinció dels dinosaures, fa 66 milions d'anys.

Hem de donar les gràcies a la Secció de Geo-Paleontologia de l'IEI per posar aquestes meravelles de la natura a l'abast de tothom de manera tan entenedora i especialment a l'Antoni Lacasa, que amb les seves explicacions clares, concises i molt didàctiques ens va transportar a un món molt desconegut i llunyà en el temps, però molt proper físicament a nosaltres.

Ramon Bernaus i Santacreu

NOU EQUIPAMENT A LA SALA DE LECTURA MUNICIPAL

Durant el mes de desembre de l'any passat es va col·locar un nou equipament de mòduls mòbils per a llibres a la sala de lectura municipal i fer així més fàcil l'accés i la visualització del material a tots els qui desitgin gaudir d'aquest espai cultural. Aquestes noves estanteries han comptat amb una subvenció de l'Institut d'Estudis Ilerdencs i l'aportació de l'ajuntament de Vilanova de Meià.

Amb aquesta acció i els mòduls equipats fa dos anys per a la secció infantil i juvenil, han donat com a resultat un espai on els usuaris poden venir a gaudir d'una estona de lectura en un lloc tranquil i habilitat a l'efecte.

Les lectores i lectors poden trobar-hi tota mena de lectura des de contes, literatura infantil i juvenil, anglesa, novel·les, llibres de totes les temàtiques com història, geografia, filosofia, medicina, religió, ciències socials, aplicades i naturals, belles arts.... i també revistes. I el resultat, un plegat de lletres en dansa que busquen lectors a qui mostrar el seu contingut.

En els temps que corren i les noves tecnologies, no és casual que a la gent els costi apropar-se a una sala de lectura o biblioteca pública per cercar informació o bé senzillament per agafar un llibre en préstec i endur-se'l a casa. Els mòbils, l'internet i els llibres electrònics fan que tothom pugui tenir a l'abast la informació o el llibre que desitgen d'una manera ràpida i senzilla. Però tot i això, encara hi ha molts lectors que els agrada palpar les pàgines d'un llibre i ser presents que el tenen entre les seves mans. Jo personalment em considero dins d'aquest col·lectiu, però em fa l'efecte que cada cop som menys...

Ara bé, també reconec que aquest avenç de les tecnologies ens han ajudat a avançar, en tenir més coneixements a l'abast i també en moltes ocasions ens han facilitat títols i llibres amb els quals estem interessats i potser són difícils d'aconseguir...

Fins fa uns anys, Vilanova de Meià no havia comptat amb una sala de lectura com aquesta i ara a poc a poc, sembla que aquest equipament cultural va "agafant forma". D'ençà que es va iniciar aquest projecte l'any 2012, ja són molts els usuaris que han vingut a visitar-nos i han pogut gaudir d'aquest servei. Des d'aquí aprofito aquesta avinentesa per animar-vos a venir i donar una ullada als gèneres que es poden trobar als prestatges.

L'ajuntament compta amb un servei de préstec on aquells que vulguin poden endur-se el llibre a casa i retornar-lo al cap d'uns dies. Els infants també poden trobar alguns DVD de dibuixos animats amb el servei de préstec.

Informar a aquells que encara no ho saben, que la sala de lectura municipal està ubicada a l'edifici de l'ajuntament, concretament a la 2ª planta. Els dies i horaris del servei són: dilluns a divendres – matí 10h a 14h i tarda 17h a 19h (dimecres tarda tancat). Durant els mesos de juliol i agost, a les tardes també estarà tancat.

Us deixo amb algunes de les novetats que, subvencionades per l'Institut d'Estudis Ilerdencs aquest passat 2018, podeu trobar a sala de lectura:

- *Mare de llet i mel*. Najat El Hachmi. Edicions 62
- *SOS Cristians*. Pilar Rahola. Columna
- *Mira'm als ulls*. Miríam Hatibi. Rosa dels vents
- *El sindicat de l'oblit*. Albert Villaró. Columna edicions
- *La força d'un destí*. Martí Gironell. Columna edicions

Sala de lectura.

- *Els diaris de la Cirera: el zoo petrificat*. Joris Chamblain. Alfaguara

- *La Petxina de Plata*. Rosie Banks. La Galera

- *El llibre de les emocions*. Gemma Lienas. Navona

- *Adolescents.cat*. La Galera

- *500 secrets adolescents*. Bridge

- Plantes remeieres. Guia terapèutica. Farell

- *Silly Squirrel*. Oxford

- *Where people live*. Oxford

- *Diary of a wimpy kid 3: the last straw*. Jeff Kinney

- *The vampire*. Alzira

"A la lectura s'arriba per plaer... Comencem a llegir per plaer, i de fet seria desitjable que aquest plaer no ens abandonés mai." **Miquel Desclot**.

Text i fotos: **Iolanda Masanés**

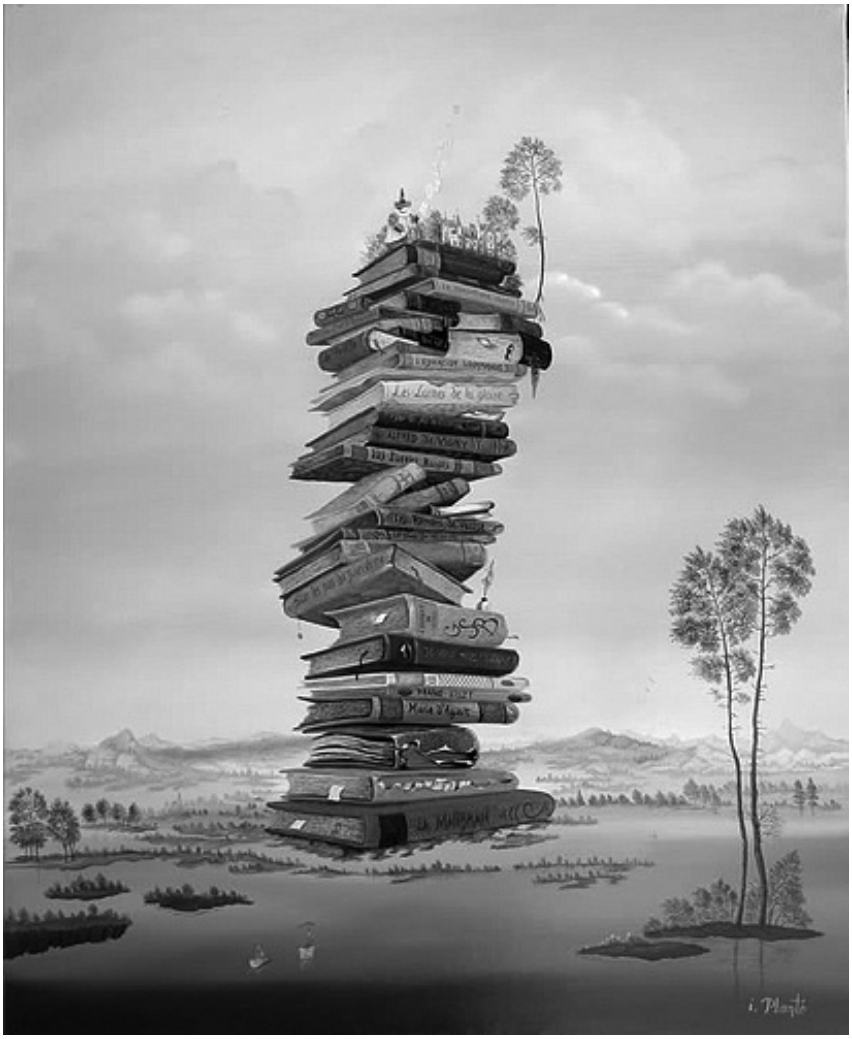

Il·lustració d'Isabelle Plante.

EL TELÈFON PÚBLIC A LLUÇARS (1A PART)

Dins del paquet de mesures que Delfí Solé va proposar en la reunió del 5 d'abril de 1954 (si tenia bona col·laboració) hi havia el telèfon.

Entre les peticions que Delfí Solé va fer al governador civil de Lleida, el senyor José Pagés Costart, en l'entrevista que va tenir amb ell el 29 d'abril de 1954, també hi havia el telèfon. Per això, el 10 de juny del mateix any va rebre una carta del senyor Pagés que deia:

"*Mi distinguido amigo:*

Recibo carta del Excmo. Sr. Delegado del Gobierno en la Compañía Telefónica Nacional de España, en la que me comunica que para la posible instalación de teléfono público en esa localidad sería preciso contribuyeran a la obra con una aportación en metálico de 50.200 pesetas, en cuya cantidad está incluido el importe del cobre necesario para esta instalación.

Fdo. José Pages Costart"

El 8 de juliol de 1955, el senyor Juan Virgili Vilardell, cap de grup de Telefónica, va enviar una carta a l'alcalde de Vilanova de Meià (amb la referència *JF nº 5657*) que contenia unes condicions que en Delfí Solé va matisar en un altra carta que ell mateix va enviar a la companyia telefònica:

"*Pláceme comunicarle que esta Alcaldía Pedánea acepta las condiciones fijadas en su citada carta con las salvedades siguientes:*

1º Este Ayuntamiento tiene conocimiento de que, al parecer, se ha aumentado el precio de tasa del hilo de cobre de 2 milímetros de diámetro, por lo cual la oferta de Vds. entendemos debe ser modificada en el sentido de liquidarnos los 242 kg de hilo de cobre al precio de tasa vigente en el día de la fecha.

2º A este Agregado de Llusás le interesaría que el teléfono a instalar fuera en nombre del Ayuntamiento de Llusás, y no público, como se propone en esta oferta, porque entendemos que con ello se evitarían una serie de voces en la localidad que esta autoridad está en obligación de evitar para el bien de la localidad. En ese caso el teléfono debería instalarse en la calle de la Iglesia, nº 10, debiendo hacer constar que de esta manera se precisaría menos hilo de cobre."

En Delfí Solé va acabar la carta oferint-se per anar a Lleida a firmar el contracte, en cas que s'acceptessin les noves condicions que proposava, i va firmar com a *Delfí Solé* l'1 de setembre de 1955.

El 22 de setembre del mateix any, el senyor Virgili Vilardell li va contestar amb les paraules següents:

"*Muy Sr. Mío.*

Correspondiendo a su atto. escrito de fecha 1º del actual, me es grato informar a Vd. que no podemos tomar en consideración su solicitud de variar el importe del hilo de cobre que deben entregar, puesto que el precio de tasa a que se valora es el que rige en el momento de hacer la oferta, no pudiendo tener en cuenta posteriormente las oscilaciones que dicho material pueda tener en el mercado. Si el mismo hubiera bajado de precio, con toda seguridad que Vd. no habría solicitado de nuestra compañía que le bonificara menos importe que el señalado en mi escrito de fecha 8 de julio ppdo.

En cuanto a que el teléfono sea contratado a nombre del Ayuntamiento, ya sabe Vd. que es de nuestra conformidad, puesto que en sus dos últimas visitas a estas oficinas ya se le comunicó personalmente, pero lo que no podemos tampoco tomar en consideración es su petición de que el teléfono no sea público, puesto que como el servicio del mismo es para todo el vecindario de esa localidad, dicho teléfono debe ser instalado, caso de convenirles, de acuerdo con las condiciones señaladas en mi citado escrito."

Pal de telèfons actual.

Va acabar la carta demanant-li que si el pressupost no li interessava, li fes saber; també si la resposta era afirmativa. Finalment, també va dir en la missiva que esperava que li posessin a disposició el material per poder treure una mostra i enviar-la al laboratori per analitzar-la i va firmar com a *Juan Virgili Vilardell, JEFE DE GRUPO*.

Fins al 4 de maig de 1956 no es va rebre la carta de Suministros Eléctricos Solá, en la qual aquesta empresa comunicava que l'havia telefonat el senyor Virgili dient que la partida de fil de coure que es va entregar havia estat acceptada pel laboratori de Madrid. Amb aquesta data, el senyor Solá també va donar les ordres perquè la fàbrica de Torelló enviés la partida de fil de coure per a l'entrega immediata a la companyia Telefónica.

Continuarà...

Alfons March Cases

RECORDS DE BOADA (I)

Les cases de Boada a partir de la meitat del segle XX

Les cases de Boada antigament estaven totes situades al nucli antic de la població, però alguns dels seus amos el van abandonar i es construïen la casa de nova planta a les seves finques. Els motius que van provocar aquests desplaçaments són diversos: en primer lloc, pel difícil accés al poble, especialment amb carros; una altra causa molt important era per la manca de lloc a les cases del poble per poder tenir animals, i sobretot la manca d'aigua a l'antic l'emplaçament de la població.

Les cases del poble

Cal BORRÀS. Abans era cal MANEL. A sota hi havia el celler de ca l'Arió. La família Borràs ho va comprar i s'hi va fer la casa.

El FORN. Estava situat al nucli antic del poble i era el forn públic per coure pa.

La PREMSA. Al poble també hi havia una premsa de vi que feien servir tots els veïns.

Cal GABARRÓ. Va desaparèixer després de la Guerra. Es va vendre a Francesc Ariet i més tard, abandonada i quan amenaçava ruïna, l'ajuntament la va tirar a terra i al seu lloc s'hi va construir una plaça.

Cal PERDIGUÉS. Va desaparèixer, igual que cal Gabarró. Era una casa petita a la part de ponent del poble, tocant al camí de la Font.

La Plaça.

Cal QUELET. La van tirar a terra per la Guerra i es va haver de construir de nou. Avui propietat de Nieves Alonso i la seva família.

Ca l'ARIÓ. És una casa que avui encara continua. Important per les seves indústries MATELLA S.A i Genebre.

Cal CANES. Està situada tocant de ca l'Arió, avui ha desaparegut.

Cal PERDIGUÉS. Abans cal Santolari. Es va vendre als Perdigués i hi van viure la Carmeta i el Marcelino que van tenir ramat fins que van poder.

Vista aèria de Boada.

Cal CASTELLÀ. Casa forta del poble. També van tenir ramat i tenen actualment una empresa important de construcció.

MATELLA S.A. Construïda a l'antiga era de ca l'Arió. S'han fet uns edificis molt grans on viuen les persones que ho cuiden.

L'ESGLÉSIA. Dedicada a Sant Pere Màrtir, patró del poble. El dia 29 d'abril se celebrava la festa del sant. Al matí baixaven els de Lluçars en processó i els de Boada els anaven a rebre amb les banderes del poble a sota cal Xol. A continuació anaven tots junts fins a l'església de Sant Pere de Boada on se celebrava la missa. En acabar es repartia coca i moscatell. Després a dinar, fins que a la tarda se celebrava el ball de ***Festa Major***. Molts anys havien de fer tocar el músic en una casa o en un lloc cobert, ja que abans durant el mes d'abril plovia cada dia.

La campana de bomba d'aviació de l'església de Boada i altres fets:

L'actual campana de bomba d'aviació de l'església de Sant Pere de Boada, la va portar Josep Aubets Bertran, de cal Figueró. La va trobar al serrat de la Creu i la va transportar fins al poble en un carretó de la guerra.

Josep Aubets no era originari de Boada. Era fill de cal Llobet de Biscarri. Tenia la carrera eclesiàstica que havia estudiat al seminari de la Seu d'Urgell fins al moment de cantar missa, que la va abandonar. Es desplaçava de Biscarri a Coll de Nargó a peu, passant per la font Bordonera. Allí agafava el cotxe de línia per pujar fins a la Seu i viceversa.

Durant la Guerra Civil, es va paredar durant tres dies en un mur d'un bancal amb un pa de quilo per menjar, esperant que marxessin els soldats dels rojos quan van ocupar aquests indrets. En arribar les tropes dels nacionals, la seva dona, el va anar a buscar acompanyada d'un soldat i el van treure de l'amagatall.

Rosita Terré Marsà i Pere Farràs Terré

ASSOCIACIÓ DE DONES LA COMA DE MEIÀ

La Marató

Enguany la Marató de TV3 ha anat destinada a la lluita contra el càncer. Nosaltres amb la col·laboració de l'Ajuntament de Vilanova de Meià vàrem organitzar un sopar el dia 8 de desembre a la Sala 1 d'octubre.

Ens hi reunírem 67 persones, totes amb la intenció que la nostra participació econòmica ajudés a incrementar el compte corrent de la Marató. També amb el desig de passar una estona agradable, gaudint del sopar i del sorteig d'una gran varietat de regals donats per entitats, botigues i restaurants del municipi i també d'Artesa de Segre. Moltes gràcies a tots.

Els diners recaptats entre el sopar, el sorteig i els donatius de particulars i d'alguna entitat sumaren 876 euros que van ser ingressats al banc pel fi esmentat. Molt agraïts per la vostra aportació.

Enriqueta Miranda, guanyadora del pernil del sorteig de la Marató.

Assistents al sopar de la marató.

Santa Àgata

Per tal de celebrar aquesta diada, el dia 8 de febrer ens vam reunir en Assemblea General per donar l'estat de comptes i fer un canvi d'impressions sobre els possibles actes a realitzar durant l'any 2019.

A continuació, va tenir lloc un taller de cuina a càrrec del jove Josep Cirera que ens va demostrar i ense-

Col·laboracions a Lo Pas Nou

Podeu enviar les vostres col·laboracions al mail de la revista: lopasnou@gmail.com

Es recorda que els articles que s'envïin a *Lo Pas Nou* han d'estar escrits en format Word i no poden dur imatges inserides en el document. A més, han d'estar signats amb el nom, cognoms i DNI del seu autor.

La redacció manifesta la no obligació d'acceptar totes i cadascuna de les col·laboracions rebudes.

D'altra banda, la publicació dels articles signats no significa l'acceptació implícita del seu contingut per part de l'equip redactor.

Mousse d'oreo.

Tàrtar de salmó.

Timbal d'escalivada.

nyar a elaborar tres plats ben diferents: de primer, tàrtar de salmó, un timbal d'escalivada de segon i per postres, una mousse d'*oreo*. Tots els plats tenien una presentació immillorable, les assistents els vam poder degustar i l'opinió general va ser que estaven molt bons.

Felicitats Josep!

Text i fotos: **Maria Brescó**

Assistents al taller de cuina.

Josep Cirera preparant plats per al taller de cuina.

AMPA MARE DE DÉU DEL PUIG DE MEIÀ

Festa de Nadal

Com cada any els nens i nenes de l'escola des del més gran al més petit i juntament amb les/els mestres ens varen preparar un magnífic repertori de poemes i cançons nadalenques i també una obra de teatre que van deixar a tots els assistents amb un bon somriure, ja que ho varen fer la mar de bé.

Grup d'escolars al teatre de Nadal.

Paneres de Nadal.

Que bo! Xocolata!

Caga Tió amb els petits de l'escola.

Després de passar una bona estona embadalits amb els infants es va fer cagar el tradicional Tió de Nadal de l'escola, tenia la panxa molt plena i va cagar per a tots, fins i tot pel professorat! Després es va repartir coca i xocolata desfeta pels assistents a l'acte.

Des d'aquí volem agrair la dedicació de l'escola dels dies previs i del bar el Sindicat.

Reis

Després de les Festes de Nadal, arriben els Reis i aquest any també van passar per l'escola. De bon matí i encara amb els ullets adormits els nens i nenes es van trobar amb les sorpreses que els havien deixat els Reis Mags, de ben segur hi jugaran durant tot el curs. Gaudiu-los!

Un racó per la informàtica

Aquest curs els nens i nenes de l'escola estan molt contents! L'ajuntament ha equipat la sala de l' AMPA amb diferents equips d'ordinadors i altre condicionament necessari per impartir-hi classes de mecanografia.

També per altra banda i mitjançant la Junta de l'AMPA, des del Cap d'Artesa de Segre ens han fet donació d'uns altres equips d'ordinadors que han estat instal·lats a l'escola on els alumnes en poden fer ús, ja que els pocs equips que disposava l'escola no eren prou per al nombre d'alumnes que té actualment.

Des d'aquí volem agrair a les dues entitats el gran gest que han fet, moltes gràcies!

Text: **Núria Jaime**
Fotos: **Escola Mare de Déu del Puig de Meià**

Sorteig de dos magnífics premis

Per segon any consecutiu, la grossa de cap d'any ens alegra una mica més les festes de Nadal amb el sorteig de dos magnífics premis. L'AMPA de l'escola Mare de Déu del Puig de Meià, juntament amb la col·laboració de diferents empreses de Vilanova de Meià i rodalia, van elaborar dos esplèndids lots que es van sortejar amb la grossa de cap d'any. Els nens i nenes de l'escola van vendre les butlletes que portaven la sort per aconseguir els dos premis. El primer consistia en un lot format per una tele, productes de perruqueria, una targeta de bugaderia i un val per a un dinar o un sopar per a dues persones. Aquest premi però, de moment,

2n premi al Joan Aguilella.

no ha tingut afortunat/da. Recordar que el guanyador d'aquest lot serà el número coincident amb les quatre últimes xifres del primer premi de la grossa de cap d'any, sortejat el dia 31 de desembre del 2018. El número afortunat en aquest cas va ser el 8499.

Esmentar també, que el premi té una validesa de tres mesos a comptar a partir del dia del sorteig. Si en aquest temps no ha sortit el guanyador, el premi es donarà desert.

El segon premi, format per una magnífica panera amb productes de la zona, sí que va tenir afortunat. En aquest cas es va tractar del Joan Aguilella, més conegut al nostre poble com el "Juanillo". El número guanyador per aquest premi va ser el coincident amb les quatre últimes xifres del segon premi de la grossa de cap d'any.

Així doncs, només ens resta donar l'enhorabona al guanyador del segon premi i esperar que l'afortunat/da del primer surti ben aviat. Un cop més també, donar les gràcies a tots els col·laboradors que van participar de manera totalment altruista per a poder elaborar els dos lots.

Text: **Elena Puigpinós**
Fotos: **Pilar Serra**

Carnaval 2019

Montse Masanés rep els disfressats.

Alfons Santacreu i els disfressats.

L'escombriaire de Txec Xubec.

Aquest any hem començat el març amb la festivitat de Carnaval. Com és inusual per aquesta celebració, les temperatures han estat excepcionalment altes i han contribuït al millor gaudiment d'aquesta festa a tota la mainada que hi ha participat.

A Vilanova de Meià, el dissabte 2 de març, els més petits van començar la festa reunint-se a la plaça de l'emblemàtica *perdiuaira*, per tal de disfressar el monument més representatiu de la vila. Petits i grans, vestits amb les disfresses més originals, van guarnir *la perdiuaria* de la manera més divertida, donant així el tret de sortida al carnaval de Vilanova. Com és habitual, la celebració va continuar amb la cercavila pels carrers del poble per tal de fer la tradicional plega. Els nens i nenes participants en la rua van picar a la porta de les cases i entonant la típica cançó van demanar la voluntat de la mestressa de cada casa.

"La mestressa generosa, la més guapa del carrer,
omplineu-nos la cistella, perquè l'hem de menester.
Passarem per la plaça, tot ho trencarem, i de plats i olles no n'hi deixarem.
Al calaix al calaixó, força ous al cistelló."

En el cas de rebre una bona recompensa per part de la mestressa, la quitxalla ben contenta va desitjar bona fortuna entonant una altra cançó.

"En aquesta casa no hi volem cap mal,
que li toqui la rifa, la rifa de Nadal!"

Disfresses amb la perdiuaira.

Actuació de Txec Xubec.

Els nens i nenes, un cop van tenir la cistella ben plena, van donar per acabada la cercavila de carnaval al pati de l'escola, on l'AMPA de l'escola Mare de Déu del Puig de Meià va oferir un pica-pica a tots els assistents per a poder reposar forces després de la llarga caminada.

La festivitat va continuar a la tarda a la sala del Sindicat amb *L'escombriaire* de Txec Xubec. Amb aquest formidable espectacle de circ, tant petits com grans van gaudir i riure de les trapelleries més divertides del seu protagonista. Finalment, l'Espai Perdiueta va posar el punt final més dolç al carnaval amb un bon berenar de coca i xocolata desfeta.

Un cop més, agrair la participació de tots els nens i nenes en aquesta celebració, i a l'ajuntament i a les diferents entitats del poble per la seva col·laboració en els diferents actes organitzats.

Text: **Elena Puigpinós**
Fotos: **Fina Monguet, Itziar Arqués i Elena Puigpinós**

ASSOCIACIÓ PARC RECREATIU. ESTIU 2019

La Junta del Parc Recreatiu aprofita la publicació municipal de Lo Pas Nou per tal d'informar sobre les dates de la temporada de piscina per aquest estiu 2019.

A la propera edició de la revista, informaren dels diferents actes que tindran lloc al recinte de les piscines.

La temporada de bany per aquest proper estiu 2019, serà del 15 de juny al 8 de setembre, de les 11:00h a les 20:00h.

La Junta desitja un bon estiu a tots els seus socis i demés usuaris que cada dia gaudeixen del recinte.

La Junta

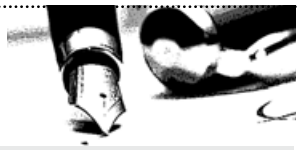

LA LLAVOR (Novembre 2018)

I

La llavor
és
el misteri
més ben guardat
del món
vegetal.

II

La llavor
no és l'inici
ni el final
sinó l'etern retorn
de la vida.

III

Immòbil, la llavor,
espera trencar el silenci
per poder parlar
d'un altre temps i d'uns
vincles entre
La terra i La gent.

IV

La llavor
és l'amor
condensat
d'una varietat.

V

El fruit és un present
per als sentits
que conté
en el seu ventre
una assegurança
d'avenir.

VI

Les varietats i races
son el fruit de l'amistat
entre la natura
i la pagesia.

VII

La diversitat és la
FESTA
DE LA NATURA
que no pot ser ni suspesa
ni continguda
per cap espècie
hegemònica.

VIII

Llavors vives i en
llibertat
per una pagesia
sense servituds.

IX

Les llavors
ben conservades
ens fan als humans
immortals

Arcadi Bornau

SANTES CREUS. UNA FESTA D'ORIGEN PAGÀ

Ara que s'apropa la festa de Santes Creus amb l'aplec a l'ermita de la Mare de Déu del Puig de Meià, posarem unes reflexions sobre l'origen d'aquesta festa i el seu significat primigeni. Les conclusions resulten originals i fins i tot, sorprenents.

De la visita pastoral que el prior de Meià Josep de Jalpí, va realitzar a la parròquia de Sant Salvador de Vilanova de Meià el dia 3 de febrer de 1641, trobem a les actes de les visites a cadascuna de les esglésies i capelles que depenien de la parròquia. La descripció d'aquestes dues capelles aclareix molts conceptes de la festa de Santes Creus i els seus orígens:

La creu del dolmen del Cogulló. A la dreta, una creu incisa a la llenasca i una llauna de la Guerra Civil, molt abundants al Cogulló. A sota, una altra creu incisa.

Capella de Sant Cristòfol del Puig de Meià

"Capella o isglesia que antes era parroquial, construïda en lo terme de dita Vilanova en la partida del Puig de Meià sots invocació de Sant Cristòfol, a la qual se va en professo quiscun any lo dia de Sant March evangelista, a 25 de abril i allí ses diu la missa conventual cantada i si és dia de diumenge se manen les coses com si fos en la mateixa parroquial de Vilanova." Per tant, l'any 1641 a Meià només s'hi pujava el dia de Sant Marc i s'hi deia la missa conventual cantada tal com es feia a la parroquial de Vilanova. No fa massa anys que aquest dia a Meià encara s'hi pujava en processó. Això vol dir que l'aplec, la benedicció del terme i tots els rituals de la festa de Santes Creus, no es feia al puig de Meià.

Capella de la Santa Creu del Cogulló

"*Altra capella construïda en lo terme de dita vila en lo cap de la muntanya que és diu de Santa Creu vers sol ixent* (al cim del Cogulló*), a on se munta professo quiscun any lo dia de Santa Creu de maig i allí se diu missa cantada i dita la missa se fa allí la benedicció del terme segons la forma del ritual del Priorat i feta la benedicció del terme se fa una caritat a gasto de la vila de Vilanova de Meià i se dona a tots los que munten a dita capella així homens com dones, xics i grans, així als naturals i habitants en dita vila o també als estrangers a tot vinent assentats tres per rencs, los homens a una part i les dones a altra, fed-ne a cada u una coca de algunes dotze onces de pes i una tallada de formatge i beure tant quant volen, i als senyors sacerdots se'ls dóna apartats de la demés gent ous cuits ab pasta, ço és ous de Mona ab formatge, tants que volen i feta dita caritat un dels dits sacerdots dóna les gràcies a Déu Omnipotent i se fa la elecció i nominació de dos majorals* (...)". Aquesta acta ens diu clarament, que una part del ritual que avui es fa al puig de Meià el dia de Santes Creus (3 de maig, dia de la Santa Creu), l'any 1641 encara es feia a la capella de la Santa Creu del Cogulló. En una època que desconeixem, segurament quan van convertir Sant Cristòfol de Meià en santuari dedicat a la Mare de Déu, es va passar tota la celebració a l'altra muntanya, bastant més accessible i on antigament hi havia hagut el poble primitiu de Meià.

Benedicció del terme des de Meià abans de la guerra, el dia de Santes Creus.

La primera notícia, de moment, del nou santuari al Puig de Meià, el trobem el dia 3 de novembre de 1728 en un procés judicial que la Universitat de Santa Maria de Meià mantenia amb el prior Josep de Salvador, com a senyor jurisdiccional del poble i on fan acudir a declarar com a testimoni l'ermità de Meià: *"Domènec Riart, ermità de l'ermita de la Verge del Puig de Meià, situada al terme de Vilanova de Meià*".

Santes Creus, una celebració d'origen pagà

Els arqueòlegs expliquen que en convertir-se el cristianisme com la religió oficial de l'Imperi Romà durant el segle IV dC, les noves autoritats van procurar cristianitzar els antics llocs de culte pagà i els rituals ancestrals de la població autòctona, integrant-los als rituals i als edificis de la nova religió que s'estava imposant. Aquests llocs de culte autòcton podrien ser des d'una muntanya simbòlica, com seria el nostre cas; un gran arbre on al seu entorn es feien antics rituals, però moltes vegades era un dolmen. Els dòlmens eren enterraments megalítics que es van començar a construir al Neolític Mitjà (3500 aC) i van perdurar fins al període del Bronze Mitjà i Final (1500-1100 aC). S'utilitzaven com a sepulcre col·lectiu de les persones d'un clan familiar durant moltes generacions. Per aquesta raó amb el temps els dòlmens es convertien en un lloc de culte per les noves generacions que habitaven en aquelles contrades. Hi ha molts exemples a l'Europa Occidental d'aquesta cristianització dels dòlmens com l'església de Saint-Michel (Carnac, a la Bretanya francesa) construïda al damunt d'un gran túmul prehistòric; l'esglesieta de Pavia (Portugal) construïda dintre d'un dolmen de grans dimensions, o el dolmen integrat dintre de la cripta de l'es-

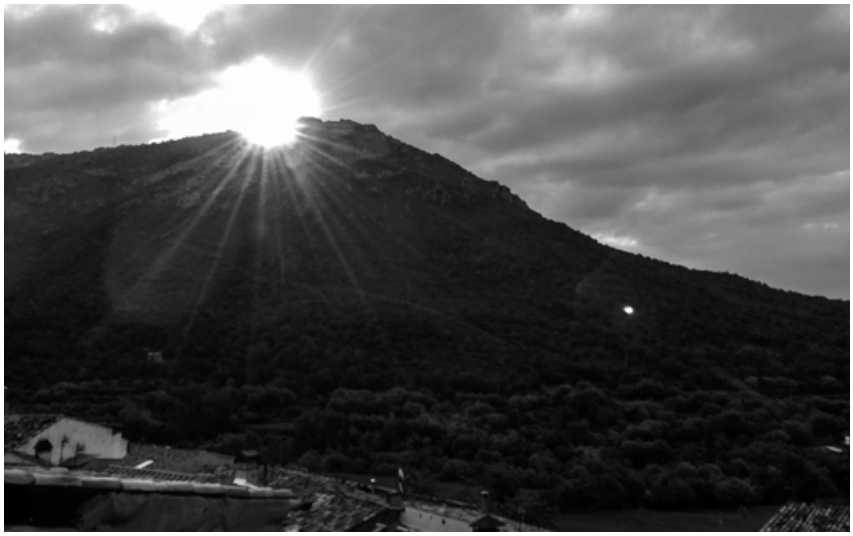

El sol surt per darrere del cim del Cogulló, on hi havia la capella de la Santa Creu on se celebrava la festa de Santes Creus.

Ermita de la Mare de Déu del Puig de Meià amb la casa de l'ermità.

glésia de la Santa Cruz a Cangas de Onís (Astúries).

La muntanya del Cogulló a la Coma de Meià reuneix alguns d'aquests ítems que la converteixen en un centre de culte ancestral de la gent que viva en aquestes terres. En primer lloc està situada a llevant (sol ixent) i tot temps de l'any el sol surt cada dia al darrera del seu cim, especialment si es mira des de Vilanova, amb tota la simbologia que això implica. A la cova del Macià, situada a sota del punt més elevat del Cogulló, es conserven restes de pintures rupestres esquemàtiques, ja que havia estat un assentament humà del Bronze

Ballant sardanes el dia de Santes Creus a Meià, anys 40 del segle XX.

Mitjà, encara per estudiar. A llevant d'aquesta cova es troba el dolmen del Cogulló, una cista de cambra pirinenca simple, l'enterrament col·lectiu del clan familiar que habitava la zona. Aquest dolmen està cristianitzat i porta incisa una creu a la llosa lateral de ponent. Però durant un tros del camí que va des del cim del Cogulló fins al megàlit, es troben damunt de les llenasques una colla de creus incises (un mínim de cinc). Per tant no sols estava cristianitzat l'enterrament associat a un culte pagà, sinó també el cim de la muntanya que hi portava, ja que tota ella era considerada pels antics habitants d'aquestes terres com un lloc sagrat. A la punta més occidental del Cogulló que dóna en vistes a Vilanova i a tota la Coma hi havia la capella de la Santa Creu (ara hi ha un repetidor de TV). Aquí és on pujaven la gent de Vilanova i de tota la Coma de Meià per beneir el terme i realitzar el ritual que hem comentat el dia 3 de maig (festa de la invenció de la Santa Creu, en singular). La festa que s'hi celebrava encara al segle XVII i que avui se celebra al puig de Meià, és la festa de ***Santes Creus***, en plural, en record d'aquelles creus que es troben al cim de la muntanya sagrada del Cogulló. Observant la foto de la sortida del sol al cim del Cogulló vista des de Vilanova, s'entén la simbologia religiosa precristiana de la nostra muntanya i els orígens de la festa que s'hi celebrava.

Bibliografia:

Bernaus Santacreu, Ramon. *L'església de Sant Salvador de Vilanova de Meià* (2016).

Ramon Bernaus i Santacreu

ELS GEGANTS DE MEIÀ

Si vius a Vilanova de Meià i t'apassiona la muntanya, tard o d'hora, una sensació estranya despertarà dins teu i sentiràs que els cims que t'envolten et criden i et conviden a pujar-hi.

Passats els anys, quan ja els has pujat (no pots contar quantes serien les ocasions), un desig irrefrenable sorgeix a dins teu. Has conviscut amb ells tota la vida i t'han vist créixer, com a persona i esportista. T'han donat tant... mai se li pot tornar a la muntanya tot el que et proporciona.

Un bon dia, no saps com, t'aixeques del llit, observes les majestuoses muntanyes del voltant, com has fet sempre i et preguntes: podria fer-les totes en un sol dia? Podria unir aquests gegants, d'una tirada?

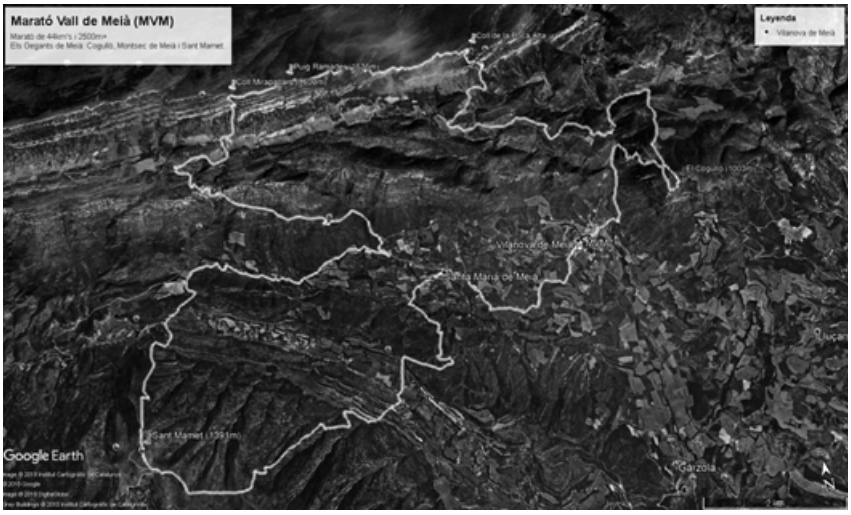

Camí de Sant Mamet.

Feia anys que aquest dubte em rondava el cap i, certament, el 19 de febrer del 2014 ja ho havia fet (havia assolit el Cogulló, el Puig Ramader, el Tossal del Mirapallars i Sant Mamet) però, no havia acabat la circular a Vilanova de Meià.

D'aquesta forma, el passat 3 de setembre de 2018, vaig decidir aixecar-me aviat per poder finalitzar un projecte que, anys enrere, havia iniciat.

Ruta:

Vaig iniciar el trajecte encara acompanyat de la llum de les estrelles i del meu frontal. Les meves cames, encara adormides, prenien direcció als Rentadors i la Font de l'Edra. D'allí, començava la primera pujada amb 350 m+ del dia: el cim del Cogulló, situat a 1.003 m.

Havent-hi arribat, vaig prendre

- Alimentació
- Ferreteria
- Gasoil a domicili
- Productes neteja
- Selecció vins i caves
- Jardineria
- Coses de la llar
- Pinsos

bonÀrea dipòsits Cal Marcó

bonÀrea dipòsits Cal Marcó
C/Catalunya 7, Vilanova de Meià
Tel. 973 41 50 52 / 677 830 136

Cim del Puig Ramader.

un parell de fotos i vaig seguir direcció el Pont de Gata. La segona pujada, més curta però, més inclinada, es va fer més ràpida, ja que el cos estava començant a entendre que havia de romandre despert. Encara que, un dolor incert a la cama, em feia ballar el cap. Així i tot, vaig seguir direcció la Roca Alta.

Havent sortit a la pista que condueix a Rúbies, vaig poder agafar un ritme més constant, fins a l'encreuament en què s'abandona la pista i es comença la pujada al coll de la Roca Alta.

Després de superar la tercera pujada, amb el dolor ja instal·lat a la cama (que m'acompanyaria en tota la ruta), vaig arribar al coll. No vaig acabar d'arribar a la Roca Alta, de 1438 m per no fer metres de més.

Ara, "tan sols" feia falta resseguir la part alta del Montsec de Meià, fins a arribar al següent cim, el Puig Ramader (1.636 m). Certament, és un tram que li convindria una neteja de branques, arbusts i alguna altra acció.

Després de superar algun que altre IV i V grau d'escalada (anava inventant sobre la marxa), vaig arribar al Ramader. "Bueeeno", vaig pensar, "ja només et queda Sant Mamet...".

Vaig parar una estona a beure, menjar i fer fotografies al punt més alt de la ruta i, havent agafat forces, vaig continuar.

Coll del Mirapallars, Cabana del Pere, la Cabroa i arribo a l'encreuament de la pista que condueix, per un costat, a Santa Maria de Meià i, per l'altre, al meu següent destí: Sant Mamet.

La Cabroa.

La veritat sigui dita: el tram de pista que condueix fins a l'inici de camí que puja a Sant Mamet em va destrossar psicològicament. Havent-hi arribat, em vaig haver d'aturar per valorar la situació: una barreta, 250 ml d'aigua i 27 quilòmetres a les cames.

Bàsicament, el problema era que feia una calor de mil dimonis i tenia poca aigua i menjar. Si no trobava aigua al cim de Sant Mamet (al refugi) no sabia si podria acabar el recorregut que m'havia dissenyat a dins del meu cap.

Per sort meva, Sant Mamet em va regalar tanta aigua com vaig voler i vaig poder omplir les dues ampolles de mig litre que, en aquell moment, estaven gairebé buides.

Després de prendre'm una barreta i beure, ben bé mig litre d'aigua, vam continuar (parlo en plural perquè encara no he anomenat que anava amb la bona companyia del Nuc i la Maya. Pobres gossos, penso, a vegades). Ja només em quedava baixada! (em mentia per no desanimar-me).

Després d'agafar el camí pedregós de la petrolera, passar el castell del Moro (que no arribava mai), l'arribada a Santa Maria de Meià, ja era una realitat.

Finalment, el camí que separa aquests dos pobles de la vall, el vaig fer amb un somriure d'orella a orella, veient que, finalment, podria acabar la circular.

Després de 10 h justes, 42,5 quilòmetres i 2.500 metres positius, tornàvem a passar la porta de casa. Ja podia ratllar aquest projecte de la meva llista (mental). Ara, tocava focalitzar tota l'atenció en un altre...

Text i fotos: **Ivan Balagueró**

Instal·lacions Elèctriques

Joan Caubet Sanjosé

Instal·lador autoritzat pel
Departament d'Indústria

C/ Mare de Déu de Salgar, 27
25730 Artesa de Segre
(Lleida)
electrica.caubet@gmail.com

696240921

- **Instal·lacions**
- **Reparacions**
- **Electricitat Industrial**
- **Electricitat domèstica**

electrica.caubet@gmail.com

AMICS DE LO PAS NOU

Ramon Bernaus Santacreu
Iolanda Masanés Martos
Alfons March Cases
Rosa Roca Rosell
Xavier Terré Boliart
Montse Puig Andreu
Gaspar Burón Leandro
Salvador Rendé Sala
Roldán Martínez López
Francesc Cardona Fonoll
Joana Bernaus Clavera
Josep Tresserrres Ariet
Teresa Bonillo Gómez
Marta Bonet Uriach
M. Carme Alastuey Fornies
Montse Porta Novau
Antònia Quílez Almansa
Joan Mora Roig
Pilar Martínez Hualda
Maribel Farràs Salud
Pilar Basurte Calvo

Mar Eroles Novau
Angela Novau Rosell
Victòria Latorre Sala
Albert París Castells
Jordi Triginer March
Joan Soldevila Rosell
Josep Aran Martí
Núria Sala Ponsa
Serafina Sala Ponsa
Daniel Castells Castells
Josep Vilana Solé
Miquel López Barceló
Josefa Tresens Rocaspana
Xavier Viñals Capdepon
Emili Castells Mañé
Ramon Maria Puig Andreu
Mª Dolors Colomés Oriola
Montserrat Polo Oriola
Carmen Roldán Bravo
Joan Capdevila Colell
Maria Novell Puig

Mercè Castells Batlló
Assumpció Novau Santacreu
Lluís Català Masobro
Antoni Lacasa Ruíz
Josep Martí Trepat
Ivan Balagueró Masanés
Emili March Jordana
Josep Cabiol Belmonte
Lola Serra Eroles
Esperança Puig Mont
Francesc Cardona Sangrà
Maria Bonet Ginesta
Dolors Gabaldón Bonet
Joaquim Santacreu Trepat
Joaquim Triginer Marh
Climent Durich Solé
Montse Masanés Triginer
Rosa Caubet Badia
Josep Porta Novau
Oleguer Bernadí Pérez
Mario Yusta Bertrán

René Zaragüeta Borchardt
Francesc Gessé Olives
Ramon Vila Rica
Martine Bénajean Marsà
Anna Monpart Penina
Francesc Borràs Xavier
Ferran Sánchez Agustí
Àngel Galobart Lorente
Nicolàs Serra Eroles
Carmen Guàrdia Porta
Esther Guerra Novau
Rosa Terré Boliart
Enriqueta Miranda Torrent
Antonio Bernaus Llorens
Magda Barbosa Farré
Josep Mª Miranda Torrent
Enric Miranda Barbosa
Albina Salud Terré
Marisa Prunera Basurte

Recordem a tothom que amb una simple aportació de 10€ a l'any, tindreu dret a rebre un altre exemplar de la revista trimestral, a més de la que ja us reparteixen a cada vivenda del municipi de Vilanova de Meià. Aquesta petita quota d'amic és una gran aportació per continuar amb la revista Lo Pas Nou, la qual cosa és el desig d'aquest Consell de Redacció i de nombrosos seguidors d'aquesta revista.

EL *LLIBRE DEL COCH* DEL MESTRE ROBERT

Al segle XVI el receptari que marcava la pauta de l'alta cuina era el *Llibre del Coch* del Mestre Robert, escrit a la fi del segle XV, i repetidament editat en la següent centúria. És el primer receptari de cuina publicat a Catalunya i a Espanya i s'inscriu en l'àmbit cortesà. El seu autor es presentava com a cuiner del rei Ferran de Nàpols, (1458-1494), que va succeir a Alfonso el Magnànim en el tron napolità. El llibre reunia variades influències, sobretot la catalana, representada pel receptari del segle XIV, el Llibre de Sent Sovi, incloïa algunes receptes titulades "a la catalana": "De rubiols a la catalana", "Dabroscat a la catalana", "De garbies a la catalana". També incorporava altres influències com la italiana i la francesa. Representa la culminació de la tradició medieval i l'eclosió de la nova cuina renaixentista catalana i mediterrània, destinada a triomfar en l'edat moderna.

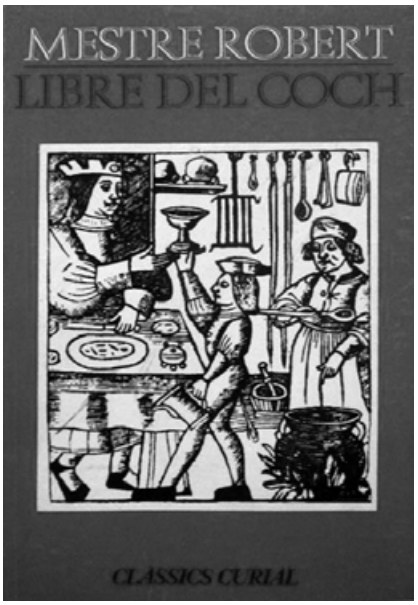

El llibre estava dirigit als joves que volien entrar a servir en la cort per educar-se i fer carrera. Començava donant una sèrie de normes sobre la forma de tallar la carn a la taula. A continuació seguien les receptes, unes 200. Es distingia entre dies ordinaris, de carn, 144 receptes, i dies d'abstinència, 56 receptes. Hi havia una col·lecció de preparacions d'espècies i salses. També una llarga sèrie de brous i potatges. En aquest apartat sobresurt el "menjar blanc", que era un dels plats més benvolguts de l'època. La versió original es feia amb llet, farina d'arròs i gallina. Un lloc destacat ocupava els plats de carn, considerats com a plats fonamentals, "solsit de gallines", "allet per oques, "salsero per colomins en ast", "salsa bruna per a perdius", i altres carns, "dobladora de moltó", "bon farciment de cabrit", "dobladora de vedell", "busach de conills". També hi havia receptes de verdures: "albergínies a la morisca", "carabasses espesseixis amb brou de carn", "espinacs capolats", "trossos de cols, "potatge de cebollada", i plats de cereals: "fideus", "potatge de sèmola", "arròs en cassola al forn". No faltaven les tradicionals empanades, de carn, de peix, dolços; plats de formatge com els "flaons"; i receptes de fruites com "bon codonyat", "búrnia de figues", "mirraust de pomes". Tot un apartat estava destinat a les "viandes del temps quaresmal", per als dies que estava prohibida la carn. Peixos frescos com a salmó, barb, saboga, emperador, esturió, congrio, bruna, tonyina, llisa, sardines, calamars, sèpies, polp. Hi havia diverses receptes per al peix en conserva, com l'escabetx. També es donaven algunes receptes de potatges, així la versió de peix del menjar blanc, "midó", "fava real". La gran varietat de peixos reflecteix molt bé el caràcter mediterrani d'aquesta cuina. La preocupació per la salut es manifesta en una sèrie de plats destinats als malalts i convalescents.

El llibre va obtenir un gran èxit, perquè la impremta va facilitar molt la seva difusió. Al llarg del segle XVI es van fer diverses edicions en català, les primeres a Barcelona en 1520 i 1525. I també en castellà. Segons indicava el pròleg de l'edició castellana, la iniciativa de la publicació va partir del rei Ferran de Nàpols. És possible que la iniciativa de traduir-ho al castellà sorgís de l'emperador Carles V, que va poder conèixer la cuina i el receptari de Nola durant la seva estada a Barcelona en 1519-1520. Amb el factor afegit que l'emperador es trobava a Toledo quan es va fer la traducció del català al castellà i va aparèixer la primera edició castellana, la de 1525. La relació del receptari amb el cercle cortesà de l'Emperador va ser important i va contribuir a augmentar el seu prestigi i difusió.

Sergi de Meià

EL SINDICAT
BAR - RESTAURANT
CASAL MUNICIPAL
C/ La Font, 8 - 973 415 046 - Vilanova de Meià

4 art TORNEIG DE PRIMAVERA

DEL 15 DE MARÇ AL 15 D'ABRIL DE 2019

ARTESA S. - PONTS - VILANOVA MEIÀ - TIURANA

PÀDEL MIG SEGRE

CAMPIONS
TROFEU + HELLOTGE+50€*

SOTSCAMPIONS
TROFEU + 25€*

*BONUS DE JOC EN PISTES CLICK&PADEL

PREU INSCRIPCIÓ
22€ 1ª CAT.
35€ 2ª CAT.

Possibilitat de jugar entre setmana, caps de setmana i/o festius.

CATEGORIA MASCULINA	CATEGORIA MIXTA	CATEGORIA FEMENINA	CATEGORIA INFANTIL
TROFEU FRUITES VILASECA	TROFEU PUB LIPPS	TROFEU INSTAL.LACIONS XAVIER.SANS	TROFEU PEIXATERIA GOMA
NIVELL AVANÇAT	NIVELL AVANÇAT	NIVELL AVANÇAT	NIVELL AVANÇAT
NIVELL MIG	NIVELL MIG	NIVELL MIG	NIVELL MIG
NIVELL INICIAL	NIVELL INICIAL	NIVELL INICIAL	NIVELL INICIAL
Vilaseca MAJORISTA DE FRUITA I VERDURA	lipps cocktail lounge club	xavier sans	peixateria gomà

La inscripció inclou: Minim 4 partits de 60' + samarreta del torneig + trofeu i regals al campió.

ORGANITZA:

click & padel

GestionA

+ info/inscripcions:
650 57 84 37 (David)
Data límit inscripcions: 10/03/19

PROMOCIONS TASPORT, SL · biosol · Roig JARDINS · SALVADÓ FOTOGRAFIES · CB · TORRA TAXI · L'Eixida · Cal Tomeu RESIDÈNCIA D'AVIS · EUROSOMNI · AG · OliCastelló · extransrec · LA WASH · PALLARÈS · TALLERS SOLSONA SANAÈRA · AquiNATURA · LOGIESPORT · Global Tabor · HOLISTIC · TAXI ESTEVE

JORNADES DEL 80È ANIVERSARI DEL FRONT DEL MONTSEC

VILANOVA DE MEIÀ

EXCURSIÓ A LES TRINXERES I BÚNQUERS DEL MONTSEC

DISSABTE 20 D'ABRIL DE 2019

Excursió que havia estat ajornada en el seu dia per la pluja

ITINERARI: Visita a les trinxeres i búnquers de primera línia de foc de l'exèrcit de Franco, a l'Hostal Roig. Seguidament, ens dirigirem cap a la zona republicana de la Roca Alta i Nerill.

SORTIDA: 8:30h des de la bàscula municipal

Interessats contactar als següents telèfons:
Carlos 666915279 - Paco 633939259

VILANOVA DE MEIÀ

FESTA DE SANTES CREUS

4 i 5 de maig de 2019

DISSABTE 4

12:00 h. Repic de campanes anunciant la festa

16:30 h. 21ª tirada de Bitlles Provincial al Camp de Futbol

DIUMENGE 5

11:30 h. Benedicció del Terme des del Mirador de l'Ermita de Meià i seguidament **Santa Missa**
Tot seguit es repartirà COCA i MISTELA per a tothom a la Plaça de l'Ermita

12:00 h. JOC DEL CATXO
Organitza: Associació de Joves de Vilanova de Meià

12:30 h. Ballada de Sardanes a la Plaça de l'Ermita, amenitzada per la **COBLA JOVENIVOLA D'AGRAMUNT**

16:00h. Sessió de ball a la Plaça de l'Ermita, a càrrec de

ATLANTIC DUO

L'AJUNTAMENT DE VILANOVA DE MEIÀ
DESITJA A TOTHOM UNA BONA FESTA DE SANTES CREUS

ORGANITZA

Ajuntament de Vilanova de Meià

Diputació de Lleida

INSTITUT D'ESTUDIS ILERDENCS
Fundació Pública de la Diputació de Lleida

PRODUCCIÓ

OA2 PRODUCCIONS

Busca'ns a les **xarxes socials**

raul@oa2produccions.cat

iban @oa2produccions.cat

PASTÍS DE PHILADELPHIA

Ingredients:
1 paquet de galetes *maria*
100 g. de mantega
1 pot de Philadelphia
1 pot de crema de llet
Sobre gelatina de llimona (si és un sobre gran, amb la meitat n'hi ha prou)
Melmelada a gust del consumidor
Un motlle desplegable

Per poder fer aquest pastís, agafarem les galetes i les passarem pel *minipimer* fins a tenir una massa fina.

Desfarem una mica la mantega, la barrejarem amb la massa de les galetes i ho treballarem fins que estigui consistent.

Agafarem el motlle i el folrarem amb paper de forn. Abocarem la pasta de galeta.

Després, agafarem la Philadelphia i la crema de llet i ho passarem pel *minipimer*. Quan ho tinguem, la dividirem en dues parts.

Una part, hi abocarem la gelatina i la posarem a foc lent fins que arrenqui el bull. Ho traurem i ho abocarem a l'altra meitat. Ho tornarem a passar per la batedora i ho afegirem tot dins el motlle on ja tindrem la base de galeta.

Ho reservarem a la nevera.

A l'hora de servir-ho, posarem per damunt la melmelada a gust del consumidor.

Bon profit!

Recepta: **Lourdes Pujol**
Foto: **Joana Bernaus**

QUE MENGEM?

CALÇOTS

Els calçots o ceballots són una varietat de cebes tendres, cebes poc bulboses i més suaus que es calcen a mesura que creixen, i que es mengen escalivats.

El nom del calçot prové de la manera de plantar-lo, mig colgat a la terra, que es coneix com a «calçar», perquè el brot sigui ben blanc i tendre. La calçotada o menjada de calçots consisteix a enfilar els calçots amb un filferro, coure'ls en una brasa feta de llenya i trossos de cep de vinya i menjar-se'ls amb la salsa i seguits de botifarra amb seques (mongetes) o alguna altra mena de carn que pot amanir-se també amb aquesta deliciosa salsa.

La ceba en general és una planta amb contingut de vitamines i minerals molt ampli. Se li atribueixen propietats tonificants, diürètiques, digestives i afrodisíaques. En el cas del calçot s'ha comprovat que té un contingut interessant en compostos anticancerosos. El diàmetre del calçot pot arribar a fer entre 1,7 i 2,5 centímetres i la cama blanca entre 15 i 25 centímetres.

Teresa Bonillo Gòmez

ORACIÓ PER COMBREGAR

Senyor no sóc digne que entreu en la meva ànima, tan sols digueu unes paraules que quedaran fetes sang i salveu la meva ànima.

Nativitat Sala Riudaubàs

ISONA I CONCA DELLÀ

Vista d'Isona.

És un municipi de la comarca del Pallars Jussà, amb capital a Isona. És fruit de l'agrupació per decret del 12 de setembre de 1970, dels antics municipis de Benavent de Tremp, Conques, Figuerola d'Orcau, Isona, Orcau i Sant Romà d'Abella. En un primer moment, el nom aprovat per al nou municipi fou, simplement Conca d'Allà, però fou immediatament corregit per Isona i Conca d'Allà, que després passà a Isona i Conca Dellà, que és la forma més correcta.

Isona prové de la llatinització (Aeso) d'un nom, propi o comú probablement preromà, iberobasc. Surt documentat ja al segle X, amb la mateixa forma actual.

Centra la vila l'església parroquial de Santa Maria. Es tracta d'una església moderna d'inspiració gòtica. L'edifici presenta restes de l'església gòtica que alhora va ser substituïda d'una altra d'anterior romànica. L'església apareix documentada ja a partir del segle XI.

La vila d'Isona conserva alguns portals i racons amb cases que es van salvar dels bombardeigs, així com el traçat dels carrers. Aquests reprodueixen fidelment la vila antiga excepte en un lloc: l'actual Plaça del Bisbe Badia que correspon al sector més destruït a la Guerra Civil Espanyola.

Dins de la vila d'Isona el 1995 s'inaugurà el Museu de la Conca Dellà – Parc Cretaci. Transformació de l'antic Museu Municipal, està concebut com un museu modern, que alhora és un factor de dinamització turística i cultural de la vila i comarca, es basa en els tres elements fonamentals del terme d'Isona: les restes de dinosaures del Cretaci Superior, el municipi romà d'Aeso i els recursos naturals i culturals del seu entorn.

Benavent de la Conca

El poble de Benavent de Tremp canvià el seu nom oficial pel de Benavent de la Conca en el mateix moment de la seva annexió al nou terme municipal d'Isona i Conca Dellà.

Benavent.

Carrer de Benavent.

Es tracta d'un petit poble arredossat sota el Roc de Benavent que li dóna una bellesa molt especial i espectacular.

Conques.

Petjades de dinosaure.

La darrera guerra civil va donar un cert protagonisme a Benavent de la Conca. En aquest poble hi havia instal·lada l'única bateria d'artilleria republicana fixa que va intervenir en els durs combats del Front del Pallars.

Conques

La vila de Conques era el cap de l'antic terme municipal de Conques, un dels sis termes ajuntats el 1970 al d'Isona per tal de formar el nou terme municipal d'Isona i Conca Dellà.

La vila de Conques és documentada des del 1033, i el castell, des del 1055.

Des dels seu inicis, el castell de Conques apareix lligat als comtes de Barcelona, als quals hagueren de reconèixer la jurisdicció els d'Urgell.

El 1281 Ramon d'Orcau, baró d'Orcau, adquirí Conques, i convertí el seu castell en la seva segona vila.

Figuerola d'Orcau

Figuerola d'Orcau és una vila que tingué ajuntament propi fins a l'any 1970 quan s'adjuntà a Isona.

La vila és dalt d'un turonet i forma un nucli clos per les mateixes cases, entre les quals s'obrien cinc portals que donaven –i encara donen– accés a l'interior del recinte. L'església parroquial de Santa Maria és dins del nucli clos i fora d'aquest, al nord-est, es dreça el Santuari de la Mare de Déu del Prat.

El 1975 el nét d'Alfons XIII, aleshores príncep Joan Carles de Borbó, visità el poble, acompanyat d'oficials militars i de dos ministres. L'enrenou popular fou notable.

Plaça de Figuerola d'Orcau.

El castell de Figuerola d'Orcau és esmentat en una carta del 1112, on Teobald Ramon, baró d'Orcau, rep el senyoriu de la vila del comte de Pallars, Pere Ramon, amb la condició que el comte en conserva un terç: és l'actual Raval del Comte.

Teresa Bonillo Gómez

Servienergi
fontaneria • calor • fred • aigua • llum • energies renovables
Lluís Cases Vidal
696 145 650
servienergi@gmail.com

ELS ANTICS I DESAPAREGUTS FORNS DE PA DE VILANOVA DE MEIÀ

El pa ha estat anys i segles, el principal aliment de les persones. A les cases que tenien pa, no passaven gana, però no totes podien tenir aquest preuat aliment de primera necessitat.

El pa era el producte que més es consumia i juntament amb la coca, tothom més que menys es podia atipar o com deia molta gent, *treure la panxa de perill*.

Per molta gent un plat de sopes amb all o unes sopes escaldades amb un rovell d'ou, eren un gran esmorzar o sopar. Per a la mainada, el berenar podia ser una llesca de pa sucat amb oli i si eren de bona casa, s'hi afegia un tros de xocolata. A vegades un bon crostó de pa xopat amb vi i ensucrat, també alimentava i donava energia pura, això en temps passats eren berenars de luxe i tothom creixia i es feia gran.

La forma de vendre pa en aquells anys no era a quilos com ara, sinó en arroves. Una arrova equivalia a un quilo de pa. Durant anys els veïns del poble portaven sacs de blat als pastissers perquè els poguessin fer el pa. Aquests s'encarregaven de moldre el blat per a fer farina i per cada 10 quilos de blat en sortien 12 quilos de pa; però els pastissers donaven 1 arrova o 10 quilos de pa pesat, dos pans quedaven per a ells, a de més de la polpa del blat, i això eren els seus guanys.

Quan els pastissers treien les cendres del forn les deixaven a la vora, per tal de passar-les per un sedàs per treure'n la *carbonilla*, que després vendrien a les mestresses de les cases per a foc pels fogons per cuinar.

Avui, per comprar un quilo de pa, quants quilos de blat es necessiten?

Cada forn tenia la seva botiga de venda (la fleca). Quan un pa sortia del forn solia pesar uns 800 grams, sempre es pesava i tot seguit, donaven un tros de pa petit que es deia *la torna*, per arribar a fer el quilo.

A Vilanova hi havia diversos forns, alguns dels quals es trobaven a les cases més arrelades del poble com:

El forn de Cal Masanés. Allí tenien forn propi on els dissabtes i diumenges el feien treballar els de la casa pairal i de dilluns a divendres el cedien als veïns que amassaven la farina per elaborar els pans a casa i els portaven a coure al forn. D'aquesta manera sempre tenien el forn a la temperatura que es necessitava. Una de les cases veïnes que

Antic forn de Cal Masanés.

anaven a coure el pa i després el venien al públic era Cal Pastisser, d'aquí bé el renom de la casa.

El forn de Cal Cardil. Estava situat al raval de Ratera, el seu propietari, Ramon Argerich, el va haver de tancar al començar la Guerra Civil. Quan va acabar la guerra, l'Argerich va estar un temps exiliat, però quan va tornar al poble ja no el va poder tornar a obrir, ja que era republicà i les autoritats municipals i els forners del règim no li van deixar tornar a posar en funcionament.

El forn comunal, propietat de la vila. Estava situat a l'actual carrer del Forn (d'aquí li ve el nom), als baixos de Cal Galán. A la dècada del 1960-1970 aquest edifici va

Antiga amassadora de farina de fusta de l'antic forn de Cal Cardil.

Antiga màquina de triturar el blat per fer farina a l'antic forn de Cal Masanés.

Carrer del Forn. Cal Galán amb l'antic forn comunal, al fons la muntanya del Cogulló.

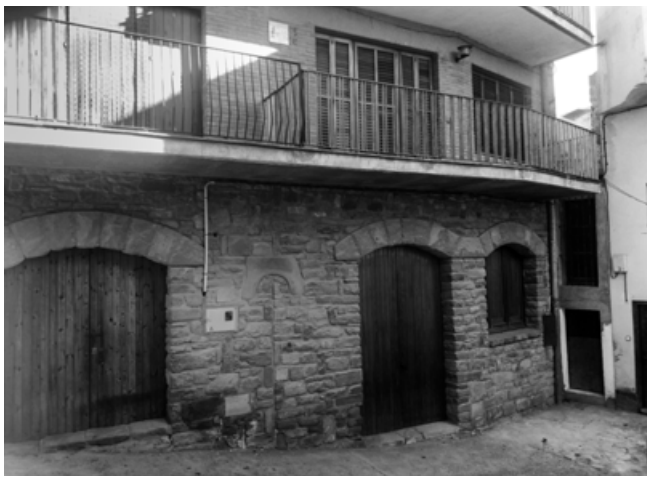

El forn comunal de Cal Galán. Avui tot reformat és Cal Tapis, propietat dels germans Emili i Daniel Castells, al carrer del Forn.

El forn de Cal Cardil al carrer Raval de Ratera, bastant abandonat pel pas dels anys.

El Quimet de Cal Sabater, conegut com el Quimet del Forn i la seva esposa Maria, traient el pa de dins el forn.

Forn de Cal Masanés amb l'antiga pastera i les balances de pesar el pa.

passar a ser propietat dels germans Emili i Daniel Castells de Cal Tapis, els quals van haver d'enderrocar la casa amb el forn, és clar, per poder-la fer nova. Avui dia, la pedra del forn està col·locada al mur d'aquest habitatge com a element decoratiu. L'Ajuntament arrendava anualment el servei de forner en encant públic amb un plec de condicions molt estricte, en què s'especificava que l'arrendatari havia d'encendre el forn, mantenir-lo, donar les tandes corresponents i coure el pa que li duien les mestresses de la casa. Cal destacar el fet curiós que aquests contractes d'arrendament es fessin de dilluns a dissabte a una persona diferent cada dia de la setmana. Hem pogut consultar el contracte fet al forner Josep Corts només pels divendres de l'any 1770, pel qual havia de pagar anualment 18 lliures. Els dos regidors de l'Ajuntament que avalen aquest document són Felip Mas i Josep Espinal. En finalitzar la Guerra Civil, anys de molta misèria i gana, els veïns del poble van decidir tornar a obrir el forn municipal dos dies a la setmana. El dimarts hi era responsable el Pere Írio, de cal Barbeta i el dissabte, el Jaume París de cal Barrena, la seva paga era de cada vuit pans que enfornaven per a coure, un era per a ells. Tenien l'obligació de fer la llenya i encendre el forn per coure el pa el dia que els tocava, d'aquesta manera les mestresses de les cases amassaven el pa, coques o panadons i els portaven al forn a coure, també podien elaborar-los a la taula d'amassar que tenia el forn. Sempre hi havia les discussions de què el forn no tenia suficient temperatura i el pa sortia bastant malament, sobretot el dia que li tocava encendre el forn al Peret del Barbeta, que hi posava poca llenya!

El forn del Climent. Estava situat a la cantonada del carrer «Cuartel», avui carrer Santes Creus i carrer Escoles, davant de la caserna de la Guàrdia Civil, avui consultori mèdic i llar de la gent gran.

En acabar la mili, el Quimet Trepat de Cal Sabater, que havia fet l'aprenentatge de forner a Cal Forn Sacus d'Agramunt, va estar llogat una temporada al forn del ***Climent Durich***. Més endavant va marxar a Gerri de la Sal, on es va casar i va treballar de forner en diversos pobles del Pallars Sobirà. ***Carlos Solé***, fill de Tiurana, va arribar al poble per fer d'ajudant i pastisser al forn del Climent, i quan aquest va marxar de Vilanova per motius de salut, va traspassar el forn al Carlos, que es va casar amb la Maria Porta de Cal Farrandó. Durant 14 anys van treballar com a forners. Tenien la botiga a la Plaça Major, concretament als baixos de cal Castejón. Però l'any 1967 van marxar de Vilanova i llavors van tornar a traspassar el forn al ***Paco Campoy***, el qual durant tres anys va fer de forner. L'any 1970, es va traspassar de nou i ara va ser al Ramon Torruella, conegut com el

Ramonet del Tòrrec, pel seu fill ***Quimet Torruella***. El Quimet el va tancar per jubilació anticipada l'any 2006. 36 anys gaudint d'un bon servei i sobretot de gran qualitat de pa i coques, entre altres espècies derivades de la farina. Aquest forn va passar a tenir tres amos, el del fundador, el forn del Climent, el forn del Carlos, i l'últim, el forn del Quimet del Tòrrec.

El forn del Peret del Forn (desaparegut). Només se'n conserva el nom de la casa, al carrer de la Font, on tenia el forn i la botiga de venda de pa al costat. Quan el ***Peret del Forn*** va marxar de Vilanova, va traspassar el forn al ***Quimet Trepat*** (Quimet del Sabater), que va tornar a fer de forner a Vilanova l'any 1958 i fins que es va jubilar l'any 1990, 32 anys desenvolupant l'ofici que tant li agradava i al seu poble. El pa, les coques de sucre, coques de recapte i panadons, molta gent gran encara les recorda.

Fins a l'any 1930 havien funcionat a Vilanova quatre forns de pa, a més del de la vila.

L'ofici de forner no era una tasca fàcil, ja que la majoria de la pasta

Joaquim Torruella, l'últim forner de Vilanova de Meià.

s'havia d'amassar amb les mans i era una feina dura, i el temps que tenien lliure l'aprofitaven per anar a tallar llenya i lligar trosses de rames per cremar-les al forn. Durant unes quantes dècades a Vilanova hi havia dos forns, que servien pa diari al poble i dos dies a la setmana repartien pa i coques als pobles veïns de la Coma i municipi de Meià, així com els pobles de Figuerola de

Forn de Joaquim Torruella, l'últim forn de pa. Foto cedida per Antonio Conill.

Meià i Fontllonga i a alguns pobles de l'altra banda del Montsec de la Vall de Barcedana.

Agraïments: Montserrat Masanés, Maria Porta, Josep Argerich, Jordi Trepat, Paco Campoy i Joaquim Torruella.

Bibliografia: Forn comunal, de Ramon Bernaus i Ferran Sánchez

Llibre: El municipi de Vilanova de Meià

Text i fotos: **Francesc Cardona Fonoll**

Feu-vos AMICS DE LO PAS NOU!

i així conjuntament participarem a fer més gran la revista.

Informeu-vos-en al telèfon 973 415 005

CONSTRUCCIONS REFORMES EN GENERAL

CIPRIÀ GIURGI GIURGI

SANTA MARIA DE MEIÀ

Tels. 678 02 26 73 - 973 41 51 04

C/ ESGLÉSIA, 3 - 25736

RESUM ACORDS DELS ÚLTIMS TRES MESOS

Mes de desembre

Llicències d'obres:

Majors, al polígon 5 parcel·la 377.
Menors, al polígon 4 parcel·la 120.
Aprovar calendari festes locals any 2019.
Aprovar calendari padrons fiscals any 2019.
Aprovar modificar inicialment ordenança emplaçament activitats ramaderes.

Mes de gener

Llicències d'obres: Majors, a la Plaça Planell, 7 de Santa Maria de Meià
Menors, al polígon 6 parcel·la 326.
Majors, a la Plaça Major, 14 de Vilanova de Meià
Menors, a la Plaça Planell, 1 de Santa Maria de Meià

Menors, a C/Font, 16 3r. de Vilanova de Meià

Aprovar pressupost any 2019.
Aprovar llicència primera ocupació C/ Estiradors, 6 de Vilanova de Meià.

Mes de febrer

Llicències d'obres: Menors al C/ Ponent, 28 de Vilanova de Meià.
Aprovació prèvia d'un projecte al polígon 5 parcel·la 230.
Aprovació prèvia d'un projecte al polígon 8 parcel·la 126.
Aprovar ajut a la ZER El Romaní.
Aprovar contracte manteniment ascensor Centre d'Interpretació del Montsec de Meià.
Aprovar adjudicar contracte arrendament Bar Casal Municipal.

PRESSUPOST ANY 2019

AJUNTAMENT	PRESSUPOST D'INGRESSOS		AJUNTAMENT	PRESSUPOST DE DESPESES
Capítol 1	188.900,00		Capítol 1	113.200,00
Capítol 2	29.200,00		Capítol 2	307.468,02
Capítol 3	101.750,00		Capítol 3	3.000,00
Capítol 4	169.247,51		Capítol 4	16.300,00
Capítol 5	14.000,00		Capítol 5	3.809,74
Capítol 6			Capítol 6	128.252,46
Capítol 7	82.932,71		Capítol 7	
Capítol 8			Capítol 8	
Capítol 9			Capítol 9	14.000,00
TOTAL	**586.030,22**		**TOTAL**	**586.030,22**

CALENDARI DE FESTES LOCALS ANY 2019

Vilanova de Meià: 13 i 16 de setembre
Santa Maria de Meià: 10 de juny i 16 d'agost
Gàrzola: 6 de setembre
Lluçars: 20 de setembre
Tòrrec: 15 de maig i 2 d'agost
Boada: 23 d'agost

CALENDARI PADRONS FISCALS ANY 2019

- Del 20 de setembre al 19 de novembre de 2019.

Padró fiscal de la taxa de recollida d'escombraries, exercici 2019.

- De l'1 de març al 30 d'abril de 2019.

Padró fiscal de la taxa pel subministrament d'aigua, gas i electricitat, 2n semestre de 2019.

- De l'1 d'agost al 30 de setembre de 2019.

Padró fiscal de la taxa pel subministrament d'aigua, gas i electricitat, 1r semestre de 2019.

Padró fiscal de la taxa per la prestació del servei municipal de connexió a Internet via Wifi, exercici 2019.

Padró fiscal de la taxa de conservació i manteniment del cementiri municipal, exercici 2019.

EL MEU DIA A DIA A OSNABRÜCK (ALEMANYA)

Cada setmana acostuma a ser diferent perquè a l'empresa on treballo (Assmann) tenim torns diferents quasi cada setmana (matí, tarda i nit).

Quan faig torn de matí, que és el que més acostumo a fer, m'aixeco a les 4 del matí. He d'agafar el tren de les 4:47h, perquè a les 5:30h començo i fins a les 13:30h.

Després torno cap a casa amb el tren de les 14:01h. De l'empresa fins a l'estació de trens de Westerhausen (on està la meva empresa) tinc només uns 10 minuts caminant. De l'estació d'Osnabrück fins a casa tinc només uns 5-10 minuts caminant.

Estàtua dels músics de Bremen.

Quan vas en tren d'hora al matí, et trobes gent encara bevent a dins del tren. En la majoria de trens, es permet beure alcohol. També tenen vagons on pots portar la teva bici (pagant una mica més a part) i trens regionals de dos pisos. Detalls que et sorprenen quan aquí a Catalunya, tot això, no ho trobes.

Colonia.

Un avantatge que noto respecte a Catalunya, és que a Alemanya les botigues i els supermercats estan obertes al migdia. Tot i que les botigues a les 19:00h ja estan gairebé totes tancades.

Hi ha una cosa que trobo a faltar, ja que vinc d'un lloc on tenim un bon oli i el preu és accessible als supermercats. A Alemanya, en canvi, no en trobes de qualitat i, quan en trobes, és caríssim. El mateix cas és quan vas a sopar en un restaurant, ells no utilitzen oli per cuinar o per amanir i això ho trobo a faltar molt. Els restaurants tanquen la cuina a les 22h, l'opció d'anar a sopar tard, és quasi missió impossible.

A Alemanya, a l'hivern, tenim menys hores de sol, pràcticament una hora menys, però en canvi, a l'estiu és al revés. Una altra cosa que enyoro són les persianes, moltes cases o pisos no en tenen. Jo sóc de son profund, però t'hi has d'acostumar. Com tampoc tenen aire condicionat a les cases o restaurants, evidentment no fa tanta calor a l'estiu, però dies puntuals, també puja fins a 30 graus, com a màxim.

Els caps de setmana acostumen a ser tranquils. El dissabte la gent surt de festa, però no fins a tant tard com aquí. També comencen a beure i anar cap a les discoteques molt abans que nosaltres. A Alemanya està permès beure alcohol al carrer i sempre queda tot ben net de botelles o plàstics, la gent són més "civilitzats". Hi ha molta gent que recull les botelles per dur-les als supermercats. Per moltes botelles et tornen 20 cèntims i això fa que la gent recicli molt.

Els diumenges són molt tranquils, són molt d'estar en família. Hi ha bastants blocs de pisos que tenen un horari per passar l'aspirador, el tallagespa, ... No deixa de ser curiós. Si ho fas fora d'aquest horari, et vénen a trucar a la porta i, fins i tot, alguns truquen a la policia.

"*Scherben bringen Glück*"

Aquesta dita alemanya vol dir "els vidres trencats porten bona sort". La nit prèvia a la boda es celebra l'anomenat "Polterabend". Segons aquest costum nupcial, s'han de trencar plats i gots de porcellana perquè el matrimoni vagi bé.

Mercat de Nadal de Colonia.

Església de Colonia.

Text i fotos: **Jordi Bertran**

ANNA Mª AMAT BARBARROJA

Parvulista pàrvula: estada 1963-1964 a Vilanova de Meià

Anna Mª Amat Barbarroja.

Carrer de la Font, any 1962.

Escriure sobre la meva cosina germana i padrina de bateig no és una cosa fàcil, de totes maneres però, ella m'ha facilitat molt aquesta tasca que espero que us agradi.

Anna Mª Amat Barbarroja estudià magisteri a Lleida, carrera que acabà el 1962, i al setembre 1963 després d'aprovar les oposicions, amb 18 anys, elegeix la seva primera plaça com a propietària provisional a Vilanova de Meià. Veure foto actual.

Al curs següent, 1964-65, se li adjudicà propietat definitiva a Naens, al Pallars Jussà, a una escola mixta de 6 nens, a la qual s'hi havia d'accedir per mitjà d'una pista. D'allà, es traslladarà a Sant Romà d'Abella fins a l'any 1975, i per acabar, el destí final seria el col.legi Valldeflors, escola graduada unitària a Tremp, d'on es jubilà amb 60 anys després d'una dilatada experiència professional de 42 anys.

A la meva pregunta de **com valora la seva vida laboral** ens diu: "*He estat encantada de fer de mestra. Ja des dels 3 anys demanava que volia ser mestra, per això els pares varen marxar de St. Serni i emigraren a Lleida. La mare*, la meva tia materna Pepita, *va fer molts esforços per a tirar endavant amb la meva educació, donat que el pare morí quan tenia 8 anys i mig, a més de d'altres familiars. Del maig de 1950 al de 1954 es moriren 4 persones a casa. Van ser èpoques molt dures a tots els nivells.*"

Anna Mª demanà Vilanova perquè els meus pares, Vicent Sarri i Sofia Barbarroja, els seus oncles, hi vivien en aquell moment, conjuntament amb la meva germana Sofia.

El lloc de treball d'Anna Maria fou a les escoles velles. Tant ella com en Francesc Cardona, reconeixen que l'escola situada a uns baixos bastant foscos, estava en un estat bastant deplorable. Anna Mª em comentà que els nens jugaven entre les dues portes d'entrada. A la part de dalt, segons en Francesc Cardona, hi havia la seu de l'antic Ajuntament. Després es traslladà la quitxalla a cal Txen, al mateix carrer de la Font. Ambdós, Maria Porta i Francesc Cardona, em recorden que havia sigut un cafè. Les escoles velles i cal Txen (escoles més noves) s'ubicaven a banda i banda de l'actual Hostal Pissé. A cal Txen, més endavant es va fer cinema, espectacle que es duia a terme gràcies al capellà i al jovent del poble i finalment els amos de l'Hostal Pissé, compraren l'edifici de cara a engradir les instal.lacions. Veure fotografies annexes de l'entrada i carrer de les escoles.

La nostra parvulista es trobà a Vilanova amb un parvulari mixte de 15-16 nens, amb edats que oscil.laven entre els 3 i els 7 anys i mig. Noms com Quelet, Barrena, Tatx, Amoròs... estàn presents en la seva memòria.

Com eren les classes Anna Maria?. "*L'horari era de 9 a 12 i de 3 a 5. A l'hora del pati, a mig matí, es preparava un got de llet en pols que proporcionava el Ministeri d'Educació per acabar de nodrir els nens. No era un parvulari com els d'ara i per tant també era pobre en materials. En entrar al matí*, s'havia de resar. Al mes de m*aig es feia el mes de Maria i es resaven 3 Avemaries i es construïa un petit altar floral, guarnit amb les flors que portaven els infants.*

Recordo que a la primavera d'aquell any, al mes de juny en concret, visità el poble el bisbe Iglesias Navarro, de Durro. Les mestres havien d'anar amb mitges i les mànigues *havien de ser més aviat llargues. Els pares tenien l'obligació d'ensenyar el Parenostre i la tasca del mestre era la d'ensenyar caligrafia, lectura i càlcul.*

No s'impartien classes de cant

Festa Major de Vilanova de Meià, any 1963. Anna Mª Amat de negre.

Festa Major de Vilanova de Meià, any 1963. Anna Mª Amat de negre i ulleres de sol.

perquè no m'era gens fàcil. Es feia de tot una mica. Algun dia a la setmana es comentava algun tema de religió i en l'àmbit manual es feien poques floritures. Per Nadal sí que es feia la postal de Nadal.

Els nens quan em veien m'havien de saludar i feien "l'excepció" de fer-ho en català."

Pots recordar alguna anècdota d'aquell temps d'escola? "*Doncs hi havia alguns nens trapelles, que no podien passar a la primària i eren més grans que els altres. Crec que va ser algun d'ells que un dia em varen posar una corda travessera a l'entrada perquè m'entrepussés però la vaig veure a temps*".

I de Vilanova de Meià en aquell temps que me'n dius? *"Sobre Vilanova per aquella època he de dir que estava molt cuidada. Hi anaven molts estiuejants. Els carrers per exemple, ja estaven empedrats i encimentats. Recordo els balls amb gramola i les Festes Majors molt animades... era com una capital de comarca... crec recordar que el batlle era de fora."* Veure les fotos de la ballada de sardanes a la Festa major de 1963. Anna Mª és la noia amb ulleres de sol i vestit negre.

Els costums del cap de setmana passaven per anar a missa el diumenge al matí. No tinc massa records del moviment eclesial De Colores, però si de passejar per la carretera amunt i avall i ballar al cafè. He de dir que la joventut del pais em va acceptar prou. Recordo gent de cal Venancio, Morà, dues germanes que es deien Serra, ca l'Andreuet, en Joan de cal Guerra, l'Alfonset de cal Sep, la Marisol, l'Enric de cal Farré, la gent de cal Farrandó, de cal Farro i cal Júlio. Amb cal Caubet hi havia molt bona relació. La relació amb la mestra Antònia Sarri Huguet també va ser bona, ja que entre altres coses em va fer de monitora sobre la vinguda del bisbe. D'un altre mestre que tinc molts records és d'en Emili de cal March, amb el qual m'he trobat darrerament i jo he sigut mestra d'un fill seu."

Pel que fa a **la relació amb la meva família**, els seus oncles i cosina, diu que de la mare assaboria el seu delit per la cuina, era molt bona cuinera i els pastissos i magdalenes li semblaven exquisits. El pare el veia sempre amunt i avall, al tros i tenint cura dels animals, i dormia amb la meva germana Sofia a la mateixa habitació. Sofia em va comentar sobre l'estada d'Anna Mª a casa, *" si bé no en recordo massa coses, jo estava contenta que visqués amb nosaltres, l'admirava per tot el que sabia, i les coses que feia, la veia com una germana gran. Sempre estava fent labors, treballs manuals i sobre tot el curs de "corte i confecció" que va fer per correu, i després va començar a fer i arreglar vestits, recordo entre d'altres un de color rosa meu i més tard el va transformar per a tu, Iolanda. Crec que va ser positiu per a ella el començament de carrera a Vilanova, viure amb la família, els pares i jo. També li va donar confiança* i maduresa malgrat *que només tingués 18 anys. En l'àmbit professional tant la canalla com les famílies del poble estaven satisfets, no recordo cap queixa al respecte. Destaco el seu bon caràcter i afecció amb tots, qualitat que sens dubte, no ha perdut.. bé això és més o menys el què recordo i ja m'agradaria prou tenir alguna foto de l'època..."*

Portalada actual de les escoles velles.

Anna Mª ens confirma que aquesta va ser una època de transició aixoplugada a casa dels meus pares en espera d'uns temps més definitius en l'àmbit professional.... ella va fer el seu fet, i jo vaig venir al cap d'un any. Vaig anar a l'escola on ella va donar classes a l'inici de la meva època escolar i vaig tenir alguna relaxació d'esfínters que em va costar algun ensurt je, je... coses de quitxalla!

Agraïments: **Francesc Cardona Fonoll, Maria Porta, Sofia Sarri**

Text: **Iolanda Sarri Barbarroja**
Fotografies: **Anna Mª Amat Barbarroja i Ramon Ravella Mateu**

SOLDATS QUE VAREN PERDRE LA VIDA LLUITANT PER LA LLIBERTAT, FILLS DEL MUNICIPI DE VILANOVA DE MEIÀ

FRONTS D'ARAGÓ, EBRE-SEGRE, MONTSEC

Durant els anys de la cruel Guerra Civil espanyola, varen ser milers de soldats del dos bàndols que varen perdre la vida lluitant al front. Persones joves, casats amb família i soldats voluntaris. Moltes famílies van quedar molt malmeses per la pèrdua d'algun familiar: marit, pare, germans, oncles, cosins o amics. Totes les ciutats i els pobles varen veure la pèrdua de veïns i persones estimades, el municipi de Vilanova de Meià també va ser un dels afectats per la mort de soldats lluitant per la llibertat a primera línia de foc.

Monòlit de la Plaça de la Creu de Vilanova de Meià en record a tots els soldats morts al Montsec.

Front d'Aragó:

Josep Canes Torrent, divuit anys, d'Argentera (1937).

Antoni Castellà Bàgils, vint-i-quatre anys, de cal Magí de Lluçars, (Farlete, 1937).

Josep Durich Canes, vint-i-dos anys, del Molí de Caps de Vilanova de Meià, voluntari (finals 1937).

Jaume Roqué Cirera, vint-i-dos anys, de cal Mariano el Cosses de Vilanova de Meià, voluntari (Osca, 1937).

Inscripció del monòlit.

Front de l'Ebre-Segre:

Enric Caubet Farrando (Mixeu gran), trenta-cinc anys, de Vilanova de Meià, (Prades, 9 de gener de 1939).

Angel Cairó Novau, trenta-sis anys, cal Gasparet de Santa Maria de Meià, (La Granadella, 14 de gener de 1939).

Jaume Roca Sala, vint-i-sis anys, de cal Roca de Tòrrec, xòfer d'EM, (Lleida, 20 de febrer de 1937).

Josep Segur Rocaspana, trenta-dos anys, hereu de cal Segur de Gàrzola, (Segre, 1938).

Antoni Serra Sisquella, vint-i-vuit anys, de cal Gallego de Vilanova de Meià, (Seròs, 8 de novembre de 1938).

Josep Solé Puig, vint-i tres anys, hereu del Batistó de Lluçars , 27 D 124 BM, (Serra de Cavalls, 6 d'agost de 1938).

Front del Montsec:

Josep Llach Vilana, vint-i-sis anys, mosso de cal Santolari de Boada, germà del Joan (el Sebre), pastor de sòl Nari al Montsec, (Mafet, desembre de 1938).

Eusebi Vilanova Brescó, vint-i-tres anys, hereu de cal Vilanova de Gàrzola, (Alòs, desembre de 1938).

Front ignorat:

Santa Maria de Meià: Joan Porta Esteve, trenta-tres anys, de ca l'Aran.

Vilanova de Meià: Joaquim Macià Badia, cal Modesto l'Amorós.

Font: *La Guerra Civil al Montsec* de Ferran Sánchez Agustí

Text i fotos: **F. Cardona Fonoll**

lo PAS NOU

Anuncieu-vos-hi!

Interessats envieu les vostres dades a
lopasnou@gmail.com
i contactarem el més aviat
possible amb vosaltres

ENTREVISTEM MIQUEL ROCASPANA

Per fer aquesta entrevista, anem a cal Gili de Gàrzola, on ens espera el Miquel Rocaspana, un home que ha passat tota la seva vida al poble i ha viscut en primera persona els canvis que s'han produït en la manera de viure al poble de Gàrzola i a tota la vall a causa de l'aparició de les noves maquinàries per treballar la terra.

P: On va néixer?
R: Aquí a Gàrzola.

P: Com va ser la seva vida en la infantesa?
R: Quan era petit tenia una vida molt normal pels nens d'aquella època. Anar a escola i jugar amb els altres nens del poble.

P: A què jugàveu?
R: Jugàvem a *picos*, un joc semblant a les bales. Cada nen tirava una bola i intentava apartar la bola dels altres jugadors per a posar-te tu més a prop. Un altre joc era el palet, on posàvem una llosa de pedra que s'aguantava amb un palet i a sota posàvem algunes monedes o algun patacó i els nens tiràvem una pedra per intentar fer caure el palet, si ho aconseguies, t'ho quedaves tot.

P: Quan va començar a treballar?
R: Vaig començar amb 16 anys, que vaig anar a Castellserà, on vaig estar 3 anys treballant. Anava allí amb bicicleta cada dilluns, i el cap de setmana tornava a pujar cap a Gàrzola.

P: Com era la feina al camp en aquella època?
R: La feina al camp era més difícil que ara, t'aixecaves al matí i donaves menjar als animals abans que sortís el sol. Quan s'hi començava a veure anaves al camp a fer la feina corresponent al que tocava: llaurar, sembrar, a cavar amb l'aixada. Totes les cases utilitzaven la seva era per batre amb els animals.

Tampoc hi havia adob per la terra. En comptes d'això fèiem boïcs que consistien a posar el rostoll i brossa del tros enterrat i cremar-ho, després utilitzàvem el resultat com si fos adob.

P: Com ha evolucionat durant aquests anys el poble?

R: La feina ha canviat molt, al principi no hi havia màquines per fer la feina. Tot es feia manual, segar amb la dalla i després agafar la garba i lligar-la. Inicialment es lligava amb la mateixa palla de la garba. Després va arribar l'espart i el vencill que va ajudar molt a fer les lligades. Després van començar a arribar les màquines com la garbelladora i la màquina de batre, que anaven molt bé, però també eren un perill, ja que si no paraves compte, podies prendre mal. També ha canviat molt el tipus d'agricultura. Abans a Gàrzola es feia moltes patates i ceps. Ara no n'hi ha cap i la majoria és cereal.

P: Pot explicar-nos alguna anècdota d'aquell temps?

R: El jovent sempre fèiem ruqueries. Per exemple, lligàvem una corda al pom de la porta de cal Catarí i des de dalt de la plaça fèiem picar a la porta. El Catarí sempre baixava ben enfadat i ens cridava. Us mataré!

També a cal Ramut sempre aparcava el carro a la plaça, i nosaltres l'aixecàvem a pes entre uns quants i l'amagàvem. Al matí ell no el trobava i no veia rodades per enlloc. Fins i tot l'amagàvem quan ell dormia a l'eixida però érem tan silenciosos que no ens descobria mai. Tot i això, el jovent sempre fèiem les bromes sense malícia.

P: Expliqui'ns com vivien a casa i al poble?

R: A les cases vivíem del que podíem cuidar. Verdura de l'hort, algun pollastre, conill, porc, etc. També hi havia molt menjar de la caça. El pare sortia a caçar i tornava amb alguna perdiu i conills, ara ja no en volten de conills salvatges. Alimentàvem els animals amb algun sarpat de gra i alguna cosa que sobrava del menjar de casa.

P: Quines són les activitats de la seva vida quotidiana actualment?

R: Últimament em cuido de l'hort, és una feina que m'agrada, però ja no hi ha gaire gent que la vulgui continuar. Cada cop hi ha menys gent que es cuidi dels horts de les cases.

Text i fotos: Eloi Gabaldón

A la Vall d Barcedana:
Allotjaments & Restaurant rural
Productes agroalimentaris artesans

essència montsec
casa roca
Vall de Barcedana

Turisme rural | Restaurant | artesania alimentària
Sant Martí de Barcedana | Tel. 973 651 070 | www.casaroca.info

EL CANAL DE PINYANA. PAISATGE I GEOLOGIA

El passat diumenge dia 10 de març tal com estava previst el CEB (Centre Excursionista de Balaguer) i la nostra entitat, Terres del Marquesat, vàrem fer la sortida conjunta pel entorn de la pressa de Santa Anna a la Noguera Ribagorçana, on vam visitar la torre del segle XII de vigilància de l'aigua, junt amb la Casa de l'Aigua dita també de Lleida reconstruïda al 1955 del segle passat amb motiu de la construcció de la presa que du aquest nom. Allí hi ha un mirador que es veu la presa, el recorregut de la Noguera Ribagorçana i la sortida de l'aigua del canal d'alimentació d'Aragó i Catalunya, i per l'altre costat el campament de les cases on vivien els enginyers i encarregats de l'obra.

Per acabar, per un corriol fent corbes ens enlairàrem fins al mirador que hi ha uns cent metres per sobre de la presa, des de on es divisa una panoràmica de l'em-

Presa de Santa Anna i canal d'Aragó i Catalunya.

i després continuàrem per un camí que va vorejant el canal de Pinyana fins al túnel que i a la zona del partidor que es el lloc de la presa d'aigua per la dreta de la sèquia de Ibars de Noguera i per l'esquerra el canal de Pinyana .

Vam continuar pujant per unes escales i vàrem fer cap a la carretera d'accés a la central, la qual creuàrem, i per un sender bastant planer ens endinsàrem al interior d'un barranc espectacular i curt de creuar. Per una escalinata vàrem ascendir fins al despoblat de Pinyana, lloc on hi ha l'ermita de Santa Anna, que fou

Torre de defensa del canal de Pinyana.

bassament i al fons els Picons i el Montpedró on hi ha l'ermita de Sant Salvador. Retornàrem caminant per una pista de terra que fa cap a la carretera d'accés a la

Casa de l'aigua dita també de Lleida.

presa fins a trobar una drecera que fa cap a l'esplanada on teníem els vehicles aparcats.

Ens acomiadàrem després de 3 hores i mitja de caminar, esmorzar i fer tres explicacions de les coses que anàvem veient pel camí de la ruta circular que en total te un recorregut de uns 8 km.

Bé, fins a la propera sortida de la nostra associació, que serà el dia 19 d'abril, divendres Sant: anirem al Centre d'Interpretació Lluis Companys i visitarem al Poblat Ibèric del Molí de l'Espígol de Tornabous.

Francesc Gessé

Programa de les Visites Culturals

Any 2019

(Aquest és el 25è aniversari !)

Març

10/03/2019- Diumenge
Visita conjunta amb el Centre Excursionista de Balaguer: El canal de Pinyana,paisatge i geologia
Esmorzar: Pel camí. **Dinar**: A casa
Lloc de trobada: Balaguer, Estació d'autobusos 8h30.
ACTIVITATGRATUÏTA

Abril

19/04/2019 – Divendres Sant
El Noi del Sucre i Companys. Dos dels nostres herois (Tornabous i Centre d'Interpretació Lluís Companys)
Esmorzar: Tornabous.Restaurant el Molí.**Dinar**: De restaurant
Lloc de trobada: Cubells 8h30. Agramunt-Kibbs 8h50. Restaurant el Molí. Tornabous 9h30 (esmorzar)

Maig

04/05/2019 - Dissabte
18h00: Inauguració de l'exposició "Les Bauxites de Catalunya", col·lecció Jaume Ferrando.
Lloc : Sala municipal d'exposicions (El Forn). Camarasa

18h30: Xerrades sobre les Bauxites de Catalunya i d'Alòs de Balaguer.
A càrrec de: Josep Ma Mata-Perelló i Josep Roqué i Rosell (Doctors en Ciències Geològiques)
Lloc: Poliesportiu de Camarasa.
ACTIVITAT GRATUÏTA

05/05/2019 - Diumenge
Descobriment de la geologia i de les Bauxites de la serra del Montroig de Camarasa
Visita guiada a càrrec de: Dr.Josep Ma Mata-Perelló
Lloc de trobada: Camarasa 09h30 (Capella de Sant Isidre)
Cal portar cotxe alt i calçat per caminar
Esmorzar: A casa**. Dinar:** A casa**.**
ACTIVITAT GRATUÏTA

Juny

01/06/2019 – Dissabte
Visita al centre astronòmic de referència de la Catalunya Central. Castelltallat.
A càrrec de: Ramon I Canyelles (Monitor Astronòmic Starlight)
Esmorzar: A casa **Dinar:** Restaurant
Lloc de trobada: Cubells 09h00. Agramunt (Rest Blanc i Negre) 09h20

01/06/2019 . – Dissabte nit
Nit d'estels.
A càrrec de: Ramon I Canyelles. (Monitor Astronòmic Starlight)
Lloc de trobada: Piscines d'Alòs de Balaguer 22h00
ACTIVITAT GRATUÏTA

29/06/2019 – Dissabte tarda
Recordant Alòs de Balaguer
Lloc de trobada: Alòs de Balaguer 17h30 (pont del riu, carretera de Rubió, davant la font)

29/06/2019 – Dissabte tarda
Conferència: "La Draga: un poblat neolític extraordinari"
A càrrec de: Dra. Ma Àngels Petit (Secció de Prehistòria i Arqueologia de la Universitat de Barcelona)
Lloc de trobada: Casal Cultural d'Alòs de Balaguer a les 20h00
ACTIVITAT GRATUÏTA

Juliol

13/07/2019 – Dissabte
Els senyors de Boixadors i de Calaf. Història i Geologia deSant Pere Sallavinera, Calaf i Castell de Boixadors
Lloc de trobada: Cubells 08h30. Agramunt (Rest Blanci Negre) 08h50. Estació de Seguers-Sant Pere Sallavinera 10h00
Esmorzar: Casa**. Dinar:** De restaurant

Agost

06/08/2019 – Dimarts - Tarda
Conferència: Temes de Geologia
A càrrec de: Dr. Josep Ma Mata-Perelló (Catedràtic de mineralogia de la UPC de Manresa)
Lloc de trobada: Ajuntament de Vilanova de Meià a les 20h00

07/08/2019 – Dimecres
Descobrint la vall de la Ribera de Cardós i Estaon
A càrrec de: Dr. Josep Ma Mata-Perelló (Catedràtic de mineralogia de la UPC de Manresa)
Lloc de trobada: Cubells 07h30. Camarasa 07h45. Pobla de Segur (Hostal Soler) 09h00
Esmorzar: Pel camí (La Pobla). **Dinar**: De restaurant

10/08/2019 – Dissabte
Continuant per la Ribera del Sió. Cent anys de Manuel de Pedrolo
Lloc de trobada: Cubells08h00. Agramunt 08h20 (Rest Blanc i Negre)
Esmorzar: Pel camí (amb Magdalenes i porró del Marquesat).
Dinar: Des restaurant.

13/08/2019 - Dimarts
Monestir de Poblet i Vimbodí
Lloc de trobada: Cubells08h00. Agramunt 08h20 (Rest Blanc i Negre)
Esmorzar: Pel camí**. Dinar:** de restaurant

21/08/2019 –Dimecres Tarda
Conferència: Imatges inèdites de la natura "Els Fractals"
A càrrec de: Josep Roqué i Buscató (Dr. Químiques)
Lloc de trobada: Espai Orígens 19h00, Camarasa
ACTIVITAT GRATUÏTA

22/08/2019 - Dijous
"GRAN DINAR DE CLOENDA" amb un resum audiovisual de les visites culturals
Prèviament coneixerem la Comanda Hospitalària de Térmens
Lloc de trobada: Cubells 09h00. Térmens 09h25 (Plaça Ajuntament)
Esmorzar: A casa**. Dinar :** De restaurant

14/09/2019 – Dissabte
Benavarri. Història i xocolata
Lloc de trobada: Cubells 08h30
Esmorzar: A casa**. Dinar :** De restaurant

Camarasa 973 420191 / 616269781. Vilanova de Meià 973 415058 / 973 391087 . Barcelona 616440793. Web : http://www.marquesat.cat

EL COTXE ELÈCTRIC. EL GRAFÈ

En l'estat actual de febre pel cotxe elèctric hi ha un gran interrogant pel que fa a la bateria, ja que com sabem és el principal i únic problema. Es necessita una bateria que pesi poc, que tingui molta capacitat i que aguanti moltes càrregues i descàrregues a grans intensitats. Fins ara, el liti era l'única alternativa i a primers del 2019 sembla que ja està, la bateria de grafè. Si la bateria de liti té una densitat energètica de 180 Wat per quilo de pes, el grafè la té de 1000 Wat per quilo, per tant, quasi quatre vegades més, així sembla que estem davant de la tercera revolució industrial. El grafè és el material del futur. El 2004 Andrey Gueim i Konstantin Novoselov, físics russos, varen aconseguir al seu laboratori de la Universitat de Manchester separar una sola làmina de grafè. Per estudiar el grafit, posaven cinta adhesiva sobre una ratlla feta amb un llapis de grafit, tot seguit s'arrancava, i després d'enganxar i desenganxar quedava el grafè. És molt fàcil de fer i es pot fer a casa, fer grafè té el seu punt de curiositat. Diuen i ho crec, que és el material del futur.

Que és el *grafè*? És un material de carboni bidimensional, té un gruix d'1 àtom, i és el material més resistent que existeix, és elàstic, lleuger, flexible, transparent i un dels millors conductors elèctrics i tèrmics existents que es conegui.

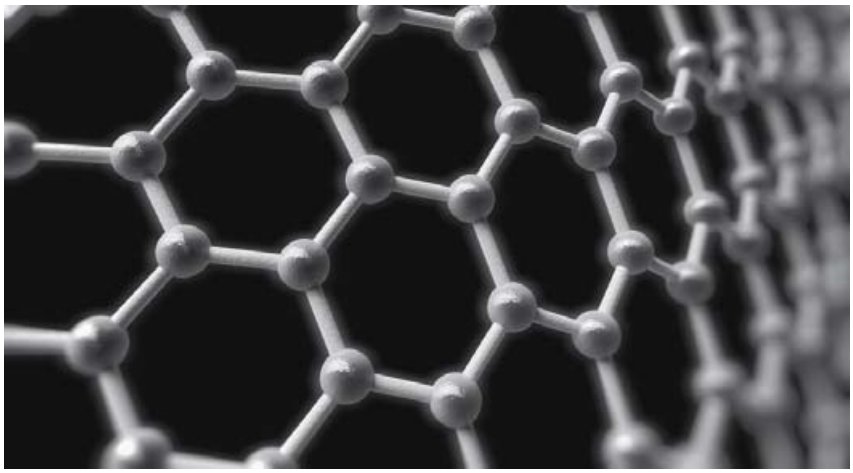

El grafè vist al microscopi.

Les aplicacions són enormes, encara que se'n desconeixen moltes, però les més conegudes són: panells solars fotovoltaics amb una eficiència molt més gran que els actuals, vidres on es pot veure informació en aplicacions de realitat augmentada i de veritat irrompibles i que no es poden ratllar, detectors d'infrarojos per visió nocturna amb una sensibilitat increïble i armilles antibales fins com una camisa. La gran conductivitat tèrmica i elèctrica permet una velocitat de processament 10 vegades més ràpid que el silici, amb una duresa comparable al diamant. La seva resistència és 200 vegades més gran que l'acer, reacciona químicament amb molts materials (formigó i pintures) fent que tinguin una gran duresa i durabilitat. A causa de la seva extraordinària conductivitat elèctrica i mínim escalfament, la construcció de bateries és una de les aplicacions on el grafè serà protagonista.

Es presenten cotxes on no hi ha bateria, la bateria és tot el cotxe que està fet de grafè. Aquest tipus de bateria farà que totes les actuals bateries de mòbils, tauletes, ordinadors, trepants, llanternes i altres aplicacions que necessitin gran quantitat d'energia amb poc pes, es canviïn a les de grafè.

L'any 2012 es va crear l'empresa *Graphenano* gràcies a l'acord d'investigació entre la Universitat de Castella la Manxa per desenvolupar la investigació del grafè a escala industrial.

Continuarà...

Text: **Alfons March Cases**

PERRUQUERIA
I ESTÈTICA
NÚRIA

CALDERERS,4
VILANOVA DE MEIÀ
626149572

Núria Jaime Marcó

Hores concertades

Cal Cabàs

Productes Artesans *(Boada - Lleida)*

www.calcabas.com

Tel. 610 822 543 - 607 557 209

Conserves naturals i artesanes
Melmelades autòctones de
Figa, Pruna Miravolant, Préssec,
Carbassa, Pera Flor d'hivern, Tomàquet...

Tomàquet fregit,
Escalivada,
Samfaina...

Chutney de Figa
i Poma, Agredolç
de ceba i carbassó

T. 973400337 · info@conills-caubet.com · www.conills-caubet.com

CONILLS
CAUBET
Especialistes en conill

Horari de dilluns a dijous
08:00 a 13:00 h
15:00 a 19:00 h

- Escorxador de conills
- Sala d'especejament
- Sala d'elaboració
- Embotits de conill
- Plats cuinats

PARC RECREATIU
VILANOVA DE MEIÀ

Piscina
Pista poliesportiva
Bar

C/ Piscines, s/n - Vilanova de Meià - Tel. 973 41 51 99

LES 8 DIFERÈNCIES

Per **Gaspar Burón**

A la imatge de sota hi ha vuit diferències respecte a la de dalt

Imatge 1. Coneixeu aquests joves que es van fotografiar a l' eixida del Sindicat cap a l'any 1968? Foto cedida per Ramon Bernaus.

Imatge 2. I aquest grup de futbolistes d'un partit a Gàrzola? Foto cedida per Josep Anton Novau.

Envieu la vostra resposta al mail de la revista: lopasnou@gmail.com
Solució i nom de les persones que han participat en la recerca al pròxim número de la revista.

Solució del número anterior

Imatge 1. La parella de la fotografia que ballen a la Plaça Major de Vilanova de Meià per la Festa de la Vellesa de 1962 són l'Assumpció Novau de Ca l'Andreuet i el Fidel Masanés de Cal Venancio.

Imatge 2. Per a poder conèixer el grup de veïnes situades a davant de Cal Farré de Santa Maria de Meià, la Carmina Giménez de Cal Coscollera que ens va cedir la imatge, va fer un petit esquema per poder saber el nom de la persona o la casa d'on eren. Molt agraïts Carmina, una gran tasca! A vegades és difícil poder identificar a tothom.

1. Lola (Cal Flequé)
2. Mª Carme del Sicle
3. Antònia (Cal Ramonet)
4. Mª Antònia Cairó (Cal Pere)
5. Conxita (Cal Pastoret)
6. Maria de Cal Genera (de Barcelona)
7. Carmeta Cairó (Cal Serafí)
8. De Cal Pijuan (de Sabadell)
9. Maria Bernaus (Cal Ramonet)
10. De Cal Gironell
11. Eugènia Miranda (Cal Miqueló)
12. Lola (de la Paua)
13. Josep Tresserres (Cal Pelegrí)
14. Maria Tresserres (Cal Pelegrí)
15. Amàlia (Cal Serra)
16.
17. Carme (Cal Teixidor)
18. Montserrat Rocaspana (Cal Fèlix)
19. Palmira (Cal Serra)
20. Ramona (Cal Pastisser)
21. De Lluçars (parent de Cal Flequé)
22.
23. De Cal Blanc
24. Maria (Cal Collada)
25. Conxita (cal Tomasso)
26. Nita Gambandè (Cal Coscollera)
27. Montserrat (Cal Tomasso)

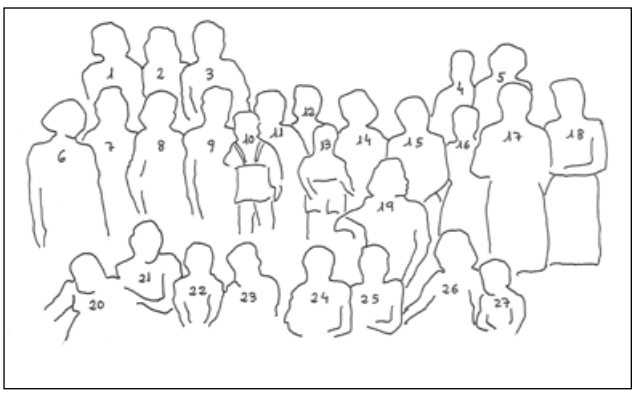

COSTUMARI DE PRIMAVERA

Abril: Mes de 30 dies, quart del nostre calendari.
El dia 1 el sol surt a les 07 h 36 m i es pon a les 20 h 16 m.
El dia 30 el sol surt a les 06 h 51 m i es pon a les 20 h 48 m.
El dia 20 el sol entra a la constel·lació de TAURE.
Fases de la lluna i el temps (segons el Calendari dels Pagesos):

Lluna nova el dia 5 a les 10h 50 m. Bon temps
Quart creixent el dia 12 a les 21h 06 m. Pluges
Lluna plena el dia 19 a les 13 h 12 m. Temperatures suaus
Quart minvant el dia 26 a les 24 h 20 m. Variable

DATES ASSENYALADES I COSTUMARI:

Malgrat escaure's en plena primavera, la parèmia parla de l'abril amb força duresa, ja que solen produir-se les últimes fredorades, prou intenses, que perjudiquen la salut i els conreus :

D'abrils i de senyors,
pocs que no siguin traïdors.

L'abril, rient,
mata de fred a la gent.

És el temps de l'arribada dels ocells que venen a passar l'estiu a casa nostra, els seus costums són aprofitats pel refranyer popular:

Si per l'abril
el cucut no ha vingut,
o és mort o s'ha perdut.

Quan canta la puput,
el bon temps es vingut.

Quan canta la cogullada,
treu del llit la flaçada.

Dia 14: Diumenge de Rams
Dia 18: Dijous Sant

Dia 19: Divendres Sant. De bon matí es celebrava el Viacrucis fins a Les Tres Creus

Viacrucis del Divendres Sant pujant cap a les Tres Creus a prop del Coll del Castell (cap a l'any 1963). Foto: Fidel Masanés.

Les matraques que servien per cridar als oficis religiosos per Setmana Santa.

Dia 20: Dissabte de Glòria. Vetlla Pasqual.
Dia 21: Pasqua de Resurrecció
Dia 23: Sant Jordi, patró de Catalunya. A l'època medieval aquest sant va gaudir de molta veneració i popularitat al nostre país, precisament a l'època de la màxim a expansió militar, política i comercial del país. En tractar-se d'un cavaller encara li donava més categoria entre la gent d'armes, l'estament més alt de la societat. Amb l'ajut de Sant Jordi el rei Pere I, l'any 1094, va guanyar la batalla d'Alcoraç al rei moro de Saragossa. Per aquest fet el nostre rei el va nomenar patró de la cavalleria i noblesa catalana. Per festivar el sant, a Barcelona la noblesa celebrava en el Born torneigs, justes i d'altres jocs d'armes, que revestien gran solemnitat. A València la festa de Sant Jordi es celebra des de l'any 1343. A Mallorca es va començar a celebrar el 1407. A Catalunya aquesta festa no es va generalitzar fins l'any 1427.

Dia 27. La Mare de Déu de Montserrat, patrona de Catalunya.

Dia 29. Sant Pere Màrtir. Aquest sant fou un frare dominicà del convent de Balaguer que havia exercit d'inquisidor general d'Urgell. El dia d'avui l'Església beneïa els rams d'olivera que la gent els anava a posar pels camps i les vinyes, per tal que les guardés dels llamps i pedregades i perquè fes les collites ben abundoses i plenes.

Crònica des de la colònia

Estem patint a Catalunya aquest últim any un seguit de vivències amb l'estat espanyol, on estem integrats per gust-per força, que pensàvem superades des de fa dècades, però la història és tossuda i sempre es repeteix. Crèiem que la Transició després de la mort de Franco havia anat de veres, però no és així. A Espanya sempre hi ha hagut, i encara hi ha, només la visió castellana de la política i del domini sobre els territoris no castellans. Aquesta actitud va fer dir públicament, amb tota la raó, fa uns dies a Manuel Milian Mestre al Matí de Catalunya Ràdio: "Madrid ens tracta com a una colònia". I podeu estar tranquils, ja que Manel Milian no és precisament independentista, sinó fundador del Partit Popular i l'home de Fraga a Catalunya, fent política com a diputat del PP i membre de l'executiva del partit fins que el 2000 va enfrontar amb Aznar i el va abandonar. Avui el coneixem per participar en algunes tertúlies i per ser vocal de Foment del Treball. De totes maneres, com ell, hi ha moltes persones que pensen així a Catalunya i quan en una entrevista a VilaWeb li pregunten, que si demà hi hagués un referèndum d'independència què votaria? Contesta directament: —"Emocionalment potser votaria que no, però cerebralment votaria sí. Jo em sento espanyol i trencar amb això no m'agradaria, però racionalment hi ha causes justificades pel sí".

Aquest tractament de territori ocupat i sotmès es troba amb tota la seva mala bava en el discurs dels partits unionistes de dreta i d'extrema dreta, però també en l'actuació de tots els poders de l'estat espanyol, començat pel cap d'estat (el rei), el poder legislatiu i executiu (el parlament espanyol i

Pintada de tipus colonialista al cementiri d'Artesa de Segre (octubre 2018).

el govern de Rajoy i Sánchez) i el poder judicial no imparcial i sotmès al govern; abans, durant i després de l'1 d'octubre. És una actitud colonialista el menyspreu i sovint el fet de faltar al respecte al nostre govern i als nostres càrrecs electes en seu parlamentària quan no pensen com voldrien els unionistes; però també ho és el robatori de les obres d'art del Museu de Lleida; les votacions que contra Catalunya es realitzen en parlaments autonòmics (imagineu que passés al revés); el fet de convocar un consell de ministres a Barcelona portant-se la seva pròpia policia per controlar els indígenes rebels, o canviar el nom a l'aeroport insígnia de la capital del país, sense ni tan sols consensuar-ho amb el nostre govern. El més greu de tot plegat és però el judici contra els presos polítics i activistes socials que finalment s'ha posat en marxa. I mentrestant els partits dits republicans continuen barallats entre ells i anant cadascú pel seu compte, regalant Barcelona i les principals ciutats del país als unionistes. A les colònies, sempre hi mana la metròpoli, i si aquí estem barallats encara millor.

Ramon Bernaus i Santacreu

CLIMATOLOGIA DESEMBRE, GENER, FEBRER - VILANOVA DE MEIÀ

DESEMBRE

Temperatura mitjana:	4,6º C	
Mitjana de les T màximes:	8,9º C	
Mitjana de les T mínimes:	1,4º C	
T màxima absoluta:	15,5º C	Dia: 25
T mínima absoluta:	-4,4º C	Dia: 30
Precipitació total:	7,7 mm	
Precipitació màxima en 24 h:	5,1 mm	Dia: 16
Velocitat mitjana del vent:	0,8 m /s	
Direcció dominant del vent:	NE	
Ratxa máxima absoluta:	9,3 m/s	Dia: 16
Humitat relativa mitjana:	91%	
Pressió atmosfèrica mitjana:	954,5 hPa	
Dies de pluja:	2	
	Dies: 13 i 16	

GENER

Temperatura mitjana:	1,6º C	
Mitjana de les T màximes:	7,3º C	
Mitjana de les T mínimes:	-2,8º C	
T màxima absoluta:	16,3º C	Dia: 25
T mínima absoluta:	-7,0º C	Dia: 11
Precipitació total:	12,8 mm	
Precipitació màxima en 24 h:	6,0 mm	Dia: 23
Velocitat mitjana del vent:	1,3 m /s	
Direcció dominant del vent:	NE	
Ratxa máxima absoluta:	20,1 m/s	Dia: 10
Humitat relativa mitjana:	82%	
Pressió atmosfèrica mitjana:	947,8 hPa	
Dies de pluja:	7	
	Dies: 19, 20, 21, 23, 28, 29 i 31	

FEBRER

Temperatura mitjana:	7,6º C	
Mitjana de les T màximes:	15,1º C	
Mitjana de les T mínimes:	1,9º C	
T màxima absoluta:	20,8º C	Dia: 26
T mínima absoluta:	-5,2º C	Dia: 04
Precipitació total:	17,9 mm	
Precipitació màxima en 24 h:	17,9 mm	Dia: 1
Velocitat mitjana del vent:	1,9 m /s	
Direcció dominant del vent:	NE	
Ratxa máxima absoluta:	20,8 m/s	Dia: 3
Humitat relativa mitjana:	62%	
Pressió atmosfèrica mitjana:	953,9 hPa	
Dies de pluja:	1	
	Dia: 3	

DEMOGRAFIA MUNICIPI DE VILANOVA DE MEIÀ

DESEMBRE, GENER i FEBRER

Mesos sense registres

Nota: Les dades de la demografia són les que es registren al Registre Civil de Vilanova de Meià

Comunions del maig de 1966. Persones que s'han pogut reconèixer (d'esquerra a dreta): Miquel Vilanova, Josep Brescó, Josep Cocurull, Remigio Novau, Pere Rocaspana, Jaume Boliart, Antonio Santolari, Leocadia Eroles, Josep Novau, Maria Arnau, Antoni Novau, Josep Berné i Mercè Vidal. Imatge cedida per Josep Anton Novau.

Comunions del maig de 1966. Persones que s'han pogut reconèixer (d'esquerra a dreta): Florenci Porta, Miquel Vilanova (pare del Miquel Vilanova), Carme Vilanova, Maria Boixadós, Florenci Gabarra, Jaume Boliart, Josep Novau i Elvira Rosell. Imatge cedida per Josep Anton Novau.

Obert tot l'any. Cuina de país i Ecològica
25638 Toló - Pallars Jussà
Reserves al 619010296 - 653642508
Info i preus - www.loceldetolo.cat

Cal Petit

UNA BODA Diferent

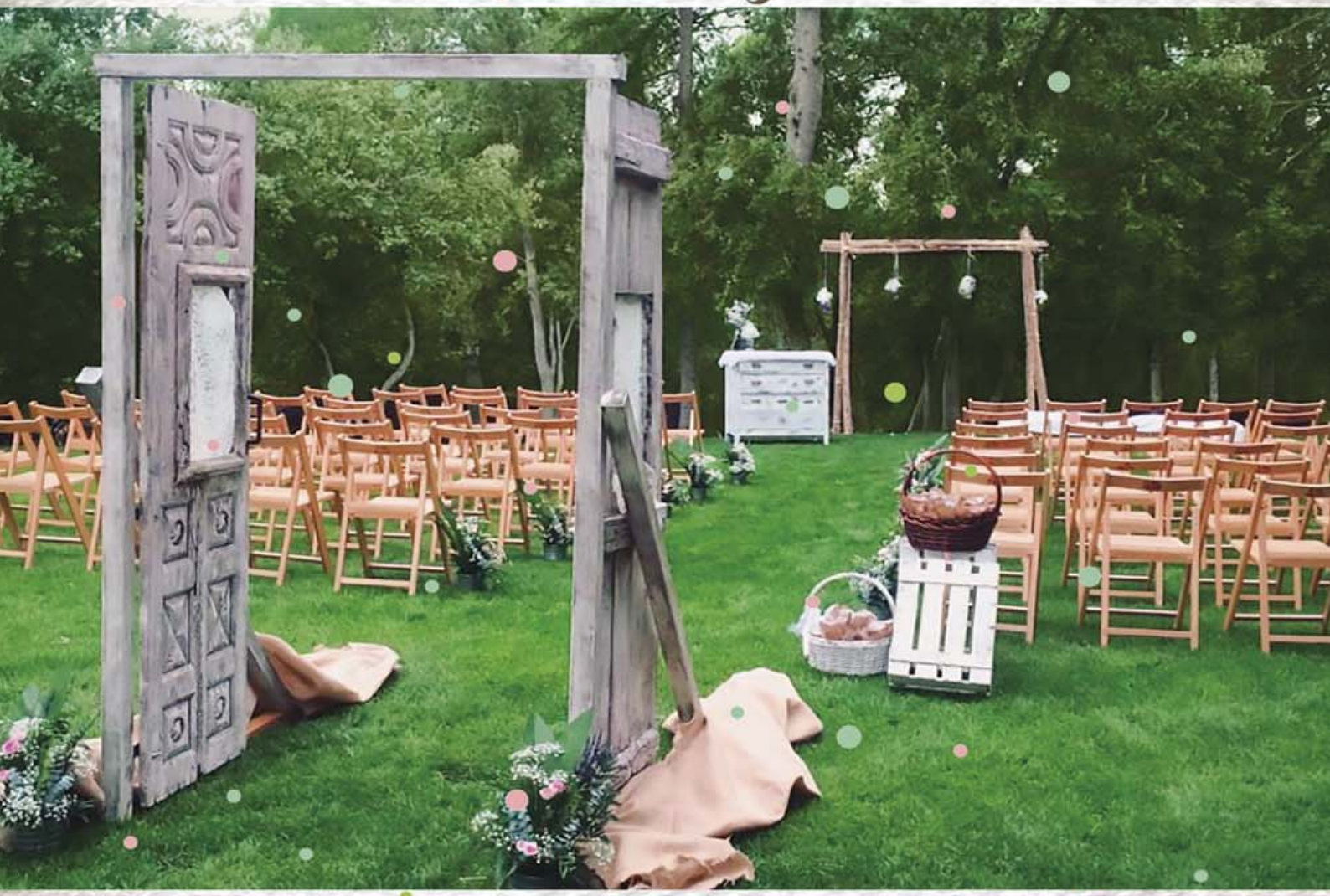

Bodes - Comunions - Celebracions - Casa colònies

tel 687 72 70 00 - calpetit.net - Vilanova de Meià